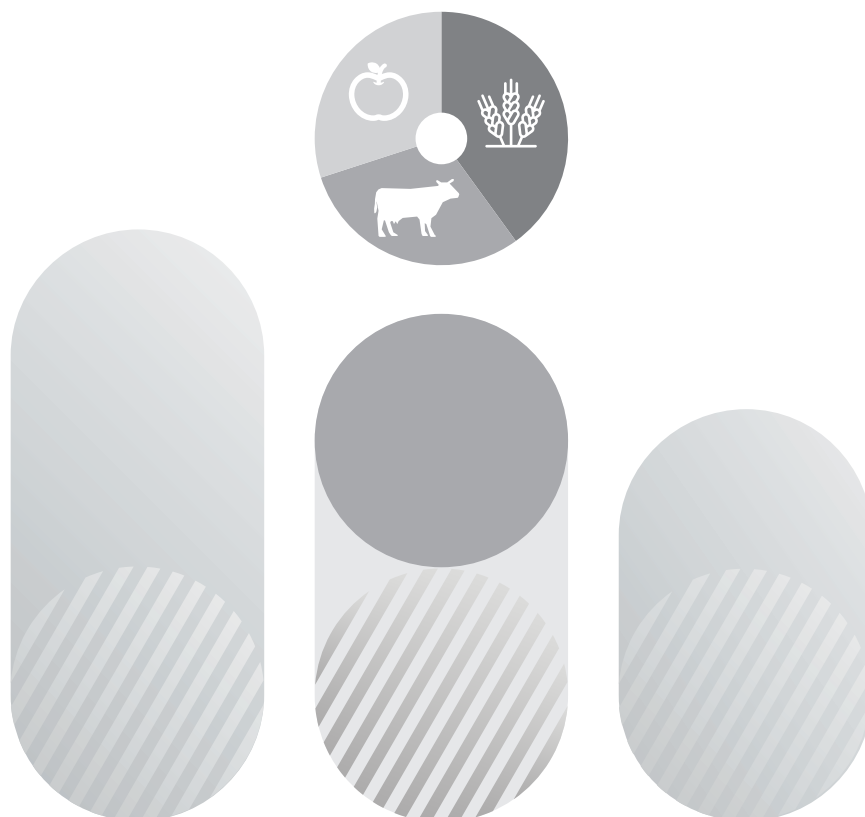

Rolnictwo w województwie łódzkim w 2017 r.

Agriculture in Łódzkie voivodship in 2017

Rolnictwo w województwie łódzkim w 2017 r.

Agriculture in łódzkie voivodship in 2017

Urząd Statystyczny w Łodzi Statistical Office in Łódź

Łódź 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Ośrodek Warunków Życia i Badań Ankiety
Centre For Living Conditions and Surveys

Zespół autorski

Editorial team

Teresa Binio, Piotr Chabior, Włodzimierz Janek, Ewa Sztendel

Kierujący

Supervisors

Jolanta Włodarczyk

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Marta Gonerska, Elżbieta Kucek

Projekt ikony

Icons made by

Freepik

ISBN 978-83-60002-91-9

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<http://www.lodz.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Przedmowa

Publikacja *Rolnictwo w województwie łódzkim w 2017 r.* jest kolejną edycją corocznego opracowania z zakresu statystyki rolnictwa, zawierającego podstawowe informacje o wynikach produkcji rolniczej. Źródłem danych statystycznych, zawartych w niniejszym opracowaniu, są uogólnione wyniki badań reprezentacyjnych w gospodarstwach indywidualnych, szacunki i oceny rzeczoznawców, a także sprawozdawczość statystyczna z zakresu produkcji i skupu produktów rolnych. Ponadto, w celu zobrazowania dynamiki zmian cen produktów rolnych uzyskiwanych przez rolników na targowiskach, wykorzystano dane z miesięcznego notowania cen, prowadzonego przez ankierów statystycznych.

Publikacja składa się z syntezy i części tabelarycznej, w której zaprezentowano wyniki produkcyjne rolnictwa w 2017 r. z wyszczególnieniem danych dla gospodarstw indywidualnych. Ponadto w opracowaniu zamieszczono uwagi metodologiczne, zawierające podstawowe definicje stosowanych pojęć oraz zasady grupowania danych. Przyjęta w opracowaniu terminologia, zastosowane klasyfikacje i grupowania danych, umożliwiają ich wykorzystanie do porównań z danymi ogólnokrajowymi i innymi województwami.

W syntezy i części tabelarycznej zawarto dane w podziale na następujące bloki tematyczne:

- charakterystyka czynników produkcji,
- użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów,
- produkcja roślinna,
- produkcja zwierzęca,
- skup i ceny produktów rolnych.

Dla zilustrowania przemian w produkcji rolniczej w regionie, informacje zaprezentowano na tle roku poprzedniego oraz średnich z lat 2011-2015.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Łodzi

dr Piotr Ryszard Cmela

Preface

The publication "Agriculture in łódzkie voivodship" is the next edition of the annual study in the field of agriculture statistics, contains basic information on the results of agricultural production. The source of statistical data contained in this study are generalized results of representative surveys on individual farms, estimations and evaluations of experts,, as well as statistical reporting from the scope of production and procurement of agricultural products. Additionally to illustrate the dynamics of prices of agricultural products received by farmers at market-places, data from monthly price quotations conducted by statistical interviewers were used.

The publication consists of synthesis and a tabular part, in which the production results of agriculture in 2017 were presented, detailing data for individual farms. In addition, the study includes methodological notes, containing basic definitions and agricultural statistics' phrases as well as the rules of data aggregation. The terminology adopted in the study, applied classifications and grouping of data allow their use for comparisons with national data and other voivodships.

Synthesis and tabular part consists of following subject groups:

- *characteristics of production factors,*
- *land use and sown area,*
- *crop production,*
- *animal production,*
- *procurement and prices of agricultural products.*

To illustrate the changes in agricultural production in the region, data on the voivodship is presented on the background of the previous year and average values for 2011-2015.

Director
of the Statistical Office in Łódź

Piotr Ryszard Cmela, Ph.D

Spis treści

Contents

		Str. Page
Przedmowa	Preface.....	3
Objaśnienie znaków umownych. Skróty	Symbols. Abbreviations	8
Synteza	Executive summary	9
	<i>Chapter 1. Characteristics of production factors</i>	11
Rozdział 1. Charakterystyka czynników produkcji ...		
	<i>Chapter 2. Land use.....</i>	16
Rozdział 2. Użytkowanie gruntów.....		
	<i>Chapter 3. Crop production</i>	20
Rozdział 3. Produkcja roślinna		
	<i>Chapter 4. Animal production</i>	37
Rozdział 4. Produkcja zwierzęca		
	<i>Chapter 5. Procurement and prices of agricultural products</i>	42
Rozdział 5. Skup i ceny produktów rolnych		
Uwagi metodyczne	Methodological notes	48
Spis wykresów	List of graphs	
Wykres 1. Temperatura powietrza	Air temperature	13
Wykres 2. Opady	Precipitation	13
Wykres 3. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych na 1 ha użytków rolnych	Consumption of mineral and lime fertilizers per 1 ha of agricultural land.....	15
Wykres 4. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych ogółem w 2017 r.	Land use in agricultural holdings in 2017	16
Wykres 5. Liczba gospodarstw rolnych i powierzchnia użytków rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2017 r.	Number of agricultural holdings and area of agricultural land by area groups of agricultural in 2017	17
Wykres 6. Użytki rolne w gospodarstwach rolnych ogółem w 2017 r.	Agricultural land on agricultural holdings in 2017.....	18
Wykres 7. Struktura powierzchni zasiewów w 2017 r. według grup ziemiopłodów	Structure of the snow area in 2017 by agricultural crops groups	19
Wykres 8. Udział powierzchni poszczególnych upraw zbożowych w ogólnej powierzchni zbóż w 2017 r.....	Share of the area of the given cereals in total cereal growing in 2017	21
Wykres 9. Plony i zbiory zbóż	Yields and production of cereals	23
Wykres 10. Plony i zbiory ziemniaków	Yields and production of potatoes	24
Wykres 11. Plony i zbiory buraków cukrowych	Yields and production of sugar beets	25
Wykres 12. Plony i zbiory rzepaku i rzepiku	Yields and production of rape and turnip rape	27
Wykres 13. Produkcja upraw pastewnych	Feed plants production	28

		Str. Page
Spis wykresów (dok.)		
	<i>List of graphs (cont.)</i>	
Wykres 14.	Struktura zbiorów z łąk trwałych w 2017 r.	30
	<i>Structure of production of permanent meadows in 2017</i>	
Wykres 15.	Plony i zbiory z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano)	30
	<i>Yields and production of permanent meadows (in terms of hay)</i>	
Wykres 16.	Struktura zbiorów warzyw gruntowych w 2017 r.	33
	<i>Structure of production of ground vegetables in 2017</i>	
Wykres 17.	Struktura zbiorów owoców z drzew w 2017 r.	35
	<i>Structure of production of tree fruit in 2017</i>	
Wykres 18.	Struktura zbiorów owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2017 r.	35
	<i>Structure of production of berry fruits in 2017</i>	
Wykres 19.	Pogłowie bydła	37
	<i>Cattle stocks</i>	
Wykres 20.	Struktura stada bydła	38
	<i>Structure of cattle herd</i>	
Wykres 21.	Pogłowie owiec	39
	<i>Sheep stocks</i>	
Wykres 22.	Pogłowie trzody chlewnej	40
	<i>Pig stocks</i>	
Wykres 23.	Struktura pogłowia trzody chlewnej	41
	<i>Structure of pig stocks</i>	
Wykres 24.	Ceny skupu i ceny targowiskowe pszenicy	43
	<i>Procurement and market-place prices of wheat</i>	
Wykres 25.	Ceny skupu i ceny targowiskowe żyta	43
	<i>Procurement and market-place prices of rye</i>	
Wykres 26.	Ceny skupu i ceny targowiskowe ziemniaków	44
	<i>Procurement and market-place prices of potatoes</i>	
Wykres 27.	Ceny skupu i ceny targowiskowe żywca wołowego	45
	<i>Procurement and market-place prices of beef slaughter</i>	
Wykres 28.	Ceny skupu i ceny targowiskowe żywca wieprzowego	46
	<i>Procurement and market-place prices of pork slaughter</i>	
Wykres 29.	Ceny skupu żywca drobiowego	46
	<i>Procurement prices of poultry</i>	
Wykres 30.	Ceny skupu mleka	47
	<i>Procurement prices of milk</i>	

Aneks tabelaryczny	<i>Tabular annex</i>
Tabl. 1. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych w latach gospodarczych (w przeliczeniu na czysty składnik)	<i>Consumption of mineral and lime fertilizers in farming years (in terms of pure ingredient)</i>
Tabl. 2. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych według form własności (w przeliczeniu na czysty składnik)	<i>Consumption of mineral and lime fertilizers by ownership (in terms of pure ingredient)</i>
Tabl. 3. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych według rodzaju użytków rolnych i użytkowników w 2017 r.	<i>Land use according to the type of agricultural land and holder residence in 2017</i>
Tabl. 4. Gospodarstwa rolne w 2017 r.	<i>Agricultural holdings in 2017</i>
Tabl. 5. Powierzchnia zasiewów w 2017 r.	<i>Sown area in 2017</i>
Tabl. 6. Produkcja ziemiopłodów rolnych w 2017 r.	<i>Crop production in 2017</i>
A. Ogółem	<i>A. Total</i>
B. Gospodarstwa indywidualne	<i>B. Individual farms</i>
Tabl. 7. Powierzchnia, plony i zbiory z łąk trwałych w 2017 r.	<i>Area, yields and production of permanent meadows in 2017</i>
Tabl. 8. Pogłowie bydła i owiec w 2017 r.	<i>Cattle and sheep stocks in 2017</i>
A. Stan w czerwcu	<i>A. As of June</i>
B. Stan w grudniu	<i>B. As of December</i>
Tabl. 9. Pogłowie trzody chlewnej w 2017 r.	<i>Pig stocks in 2017</i>
A. Stan w marcu	<i>A. As of March</i>
B. Stan w czerwcu	<i>B. As of June</i>
C. Stan w grudniu	<i>C. As of December</i>
Tabl. 11. Skup ważniejszych produktów rolnych	<i>Procurement of major agricultural products</i>
Tabl. 12. Ceny skupu ważniejszych produktów rolnych	<i>Procurement prices of major agricultural products</i>
Tabl. 13. Przeciętne ceny ważniejszych produktów rolnych uzyskiwane przez rolników na targowiskach	<i>Average market-place prices of major agricultural products received by farmers</i>

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol <i>Symbol</i>	Opis <i>Description</i>
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło <i>magnitude zero</i>
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5 <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit</i>
(0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit</i>
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych <i>data not available or not reliable</i>
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe <i>not applicable</i>
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy <i>indicates that not all elements of the sum are given</i>

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót <i>Abbreviation</i>	Znaczenie <i>Meaning</i>
tys. <i>thous.</i>	tysiąc <i>thousand</i>
mln	milion <i>million</i>
szt. <i>pcs</i>	sztuka <i>piece</i>
kg	kilogram <i>kilogram</i>
ha	hektar <i>hectare</i>
r.	rok <i>year</i>
cd. <i>cont.</i>	ciąg dalszy <i>continued</i>
dok. <i>cont.</i>	dokończenie <i>continued</i>
tabl.	tablica <i>table</i>
UR	użytki rolne <i>agricultural land</i>

Synteza

Analiza wyników produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz stanu i warunków produkcyjno-ekonomicznych rolnictwa w województwie łódzkim w 2017 r. wykazała, że:

- ogólna powierzchnia gruntów w gospodarstwach rolnych wyniosła 1160,4 tys. ha, z czego 98,3% było w posiadaniu gospodarstw indywidualnych,
- powierzchnia użytków rolnych stanowiła 87,7% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych,
- powierzchnia zasiewów wyniosła 798,3 tys. ha i była większa o 51,9 tys. ha (o 7,0%) w stosunku do roku 2016,
- największy udział w powierzchni zasiewów miały zboża (78,6%) i ich areał zwiększył się o 10,5% w stosunku do ubiegłego roku,
- zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 2111,5 tys. ton tj. o 24,8% więcej niż w roku poprzednim,
- zbiory rzepaku i rzepiku kształtowały się na poziomie 63,0 tys. ton, tj. o 24,7 tys. ton (64,5%) więcej od zbiorów uzyskanych w roku 2016,
- zbiory ziemniaków wyniosły 1131,6 tys. t i były większe o 77,9 tys. t (o 7,4%) w stosunku do 2016 r.,
- zbiory buraków cukrowych natomiast określono na poziomie 401,9 tys. ton , o 71,8 tys. t (o 21,7%) wyższym niż rok wcześniej,
- łącznie zebrano 542,2 tys. ton warzyw gruntowych, tj. o 2,7% mniej niż przed rokiem,
- w 2017 r. produkcja owoców z drzew w sadach została oszacowana na 321,4 tys. ton,
- łączne zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach w 2017 r. wyniosły 33,7 tys. ton,
- zużycie nawozów mineralnych w przeliczeniu na czysty składnik w roku gospodarczym 2016/17 wyniosło 141,0 tys. ton i w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku zwiększyło się o 9,7 tys. ton,
- w grudniu 2017 r. pogłowie bydła wyniosło 465,0 tys. szt. i było mniejsze o 8,3 tys. szt. (o 1,7%) od stanu notowanego w analogicznym miesiącu 2016 r.,
- zwiększyła się (według stanu w grudniu) liczebność stada trzody chlewnej i owiec,
- wzrosły ceny skupu m.in. pszenicy, żyta, jęczmienia, jak również żywca rzeźnego wieprzowego, wołowego (bez cieląt) i drobiowego oraz mleka krowiego, mniej płacono w skupie za owies, mieszanki zbożowe i ziemniaki w ujęciu rocznym.

Executive summary

Analysis of the results of crop and animal production, the condition of agriculture as well as its production and economic conditions in Łódzkie voivodship in 2017 showed that:

- total area of land in agricultural holdings amounted to 1160,4 thous. ha, of which 98,3% were owned by private farms,
- area of agricultural land constituted 87,7% of the total area of land in agricultural holdings,
- sown area amounted to 798,3 thous. ha and increased by 51,9 thous. ha (7,0%) compared with 2016,
- cereals had the largest share in the sown area (78,6%) and their area enlarged by 10,5% in relation to last year,
- the crop of basic cereals including mixed cereal was estimated at 2111,5 thous. tonnes, i.e. by 24,8% more than in the prior year,
- the rape and turnip rape harvest stood at 63,0 thous. tonnes, i.e. by 24,7 thous. tonnes (41,6%) more than in 2016,
- the potato output amounted to 1131,6 thous. tonnes, by 77,9 thous. tonnes (7,4%) more than in 2016,
- the sugar beet production was set at 401,9 thous. tonnes, by 71,8 thous. tonnes (21,1%) more than a year earlier,
- the total of 542,2 thous. tonnes of field vegetables were gathered, i.e. by 2,7% less than a year earlier,
- production of fruit from trees in orchards was estimated at 321,4 thous. tonnes,
- the total harvest from fruit-bearing shrubs and berry plantations in orchards amounted to 33,7 thous. tonnes in 2017,
- the consumption of mineral fertilisers in pure ingredient equivalent amounted to 141,0 thous. tonnes in the 2016/17 farming year, increasing by 9,7 thous. tonnes against the corresponding period of the previous year,
- in December 2017, the cattle stock amounted to 465,0 thousand heads and decreased by 8,3 thous. heads (1,7%) compared with December 2016,
- number of pigs and sheep increased (as of December),
- procurement prices increased, among others of wheat, rye, barley, as well as of pigs, cattle (excluding calves) and poultry for slaughter as well as of cow's milk, less was paid in procurement for oats, cereal mixed, potatoes on an annual basis.

Rozdział 1. Charakterystyka czynników produkcji

Chapter 1. Characteristic of production factors

1.1. Warunki agrometeorologiczne w sezonie wegetacyjnym 2016-2017

1.1. Agrometeorological conditions in the vegetation season 2016-2017

Siewy zbóż ozimych oraz rzepaku jesienią 2016 r. przeprowadzono w większości w optymalnych terminach agrotechnicznych, pomimo występującego rejonami znacznego przesuszenia gleby. Do końca drugiej dekady października siewy na ogół zakończono. Występujące w październiku częste opady deszczu znacznie poprawiły stan uwilgotnienia gleby i miały korzystny wpływ na procesy kietkowania ziarna i wschody ozimin. Temperatura powietrza w listopadzie podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wzrostu i rozwoju późno zasianych ozimin, a dobowe wahania temperatury sprzyjały hartowaniu się roślin. Rośliny w stan zimowego spoczynku weszły dobrze wyrosnięte i rozkrzewione.

Pogoda w miesiącach zimowych nie stwarzała większego zagrożenia dla zimujących roślin, pomimo występujących w pierwszej połowie stycznia dużych spadków temperatury powietrza, przy niewielkiej na ogół pokrywie śnieżnej.

Ruszenie wegetacji roślin ozimych nastąpiło lokalnie w drugiej, a w przeważającej części województwa, w trzeciej dekadzie marca. W tym okresie rozpoczęto siewy: zbóż jarych, rzepaku, buraków cukrowych oraz sadzenie ziemniaków. Na początku okresu wegetacyjnego potrzeby wodne zasiewów były w pełni zaspokojone. Kwietniowe chłodne dni z opadami deszczu spowolniły nieco tempo wzrostu i rozwoju roślin oraz były niesprzyjające dla prowadzenia prac polowych. Notowane na przelomie pierwszej i drugiej dekady maja przymrozki spowodowały przemarznięcia pąków kwiatowych drzew i krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych. W trzeciej dekadzie maja wyraźne ocieplenie przyspieszyło tempo wzrostu i rozwoju roślin. Ciepłe dni na początku czerwca sprzyjały wzrostowi roślin, pomimo występującego rejonami niedostatecznego uwilgotnienia gleby. Występujące w drugiej połowie czerwca opady deszczu, miejscami dość obfite, wpłynęły na dobre uwilgotnienie gleby. Lokalnie jednak ulewne deszcze, połączone z burzami oraz gradobicia spowodowały podtopienia pól oraz wylegnięcia łąnów zbóż. Warunki pogodowe w lipcu 2017 r. były na ogół korzystne dla wegetacji roślin. W pierwszej połowie tego miesiąca nastąpiło dojrzewanie upraw, a częste opady deszczu zapewniły odpowiednią ilość wody w glebie.

W drugiej dekadzie lipca przystąpiono do koszenia jęczmienia ozimego oraz rzepaku i rzepiku. Zbiory pozostałych zbóż rozpoczęto w trzeciej dekadzie lipca, a powszechnie przeprowadzono je w pierwszej i drugiej dekadzie sierpnia. Występujące w sierpniu częste opady deszczu uniemożliwiały sprawne przeprowadzenie prac żniwnych, a zebrane ziarno było często wilgotne i wymagało dosuszenia. Dobre uwilgotnienie gleby w sierpniu i wrześniu wpłynęło jednak bardzo korzystnie na stan trwałych użytków zielonych i upraw poplonowych. W pierwszej dekadzie września rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta, a w połowie miesiąca pszenicy ozimej. W tym czasie zakończono siewy rzepaku ozimego. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały kietkowaniu ziarna i wschodom roślin. We wrześniu, na ogół w niesprzyjających warunkach pogodowych z powodu bardzo częstych i wyjątkowo dużych opadów deszczu, przeprowadzano zbiór kukurydzy na zielonkę i wykopki ziemniaków. Pod koniec września rozpoczęto także zbiór buraków cukrowych oraz kukurydzy na ziarno.

Nadmierne opady w październiku powodowały dalsze duże utrudnienia w wykonywaniu jesiennych prac polowych oraz w zbiorach roślin okopowych i pastewnych, a na wielu polach użycie sprzętu mechanicznego było utrudnione lub niemożliwe. W pierwszej połowie października dobiegł końca siew żyta i pszenżyta pod zbiór w 2018 r., a do końca drugiej dekady miesiąca zakończono siewy pszenicy ozimej.

Warunki agrometeorologiczne w listopadzie były zróżnicowane. W wyniku występujących w ciągu miesiąca opadów deszczu, utrzymywał się nadmiar wilgoci w glebie, utrudniając zakończenie zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy pod zbiory w 2018 r. w tym okresie się krzewiły, a dobowe wahania temperatury sprzyjały ich hartowaniu. Uprawy w końcowej fazie rozwoju 2017 r., przed wejściem w stan zimowego spoczynku, były na ogół właściwie wyrosnięte i dobrze przygotowane do przezimowania.

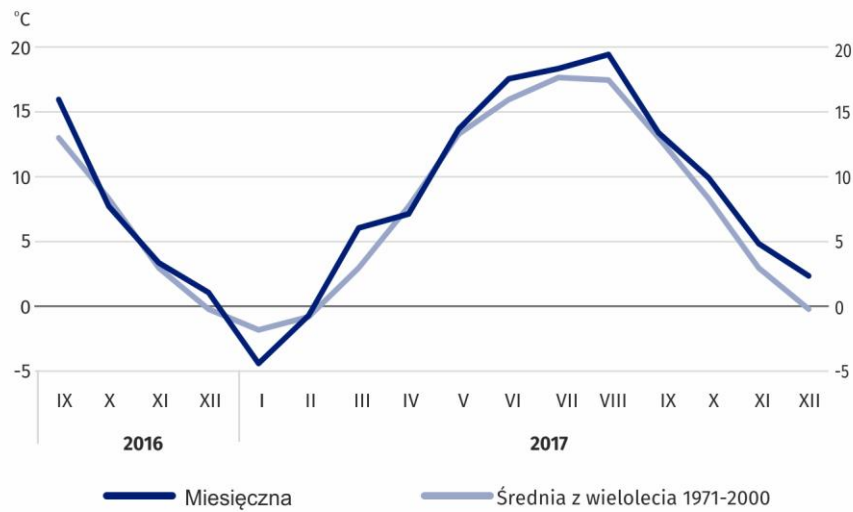
Suma przeciętnych opadów z trzech stacji hydrologiczno-meteorologicznych w 2017 r. wyniosła 713,7 mm i była większa zarówno od sumy opadów w 2016 r., jak i od średniej za okres 1971-2000 odpowiednio o 40,4 mm (o 6,0%) i o 144,2 mm (o 25,3%).

Średnie miesięczne temperatury oraz opady¹ w sezonie wegetacyjnym 2016-2017 oraz średnie z wielolecia 1971-2000 ilustruje poniższe zestawienie:

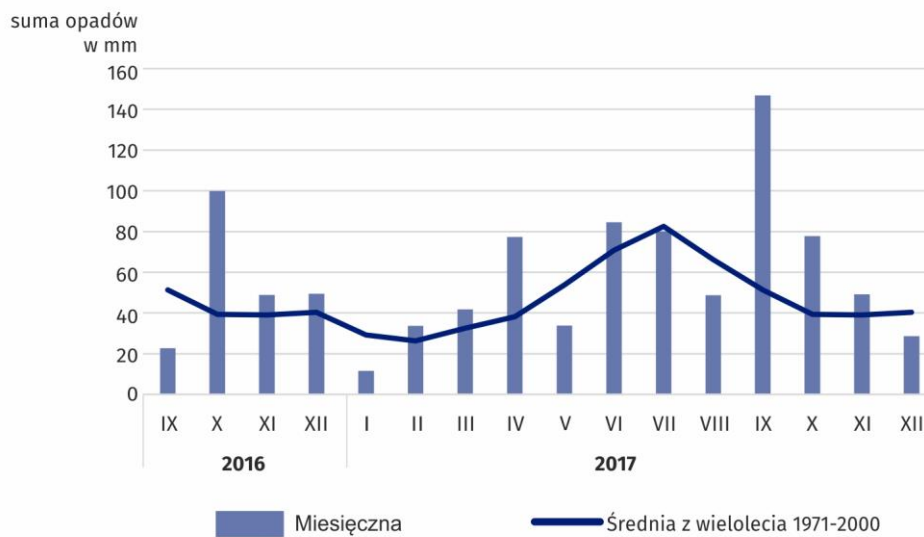
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Średnie temperatury w °C Averages temperature in °C		Suma opadów w mm Total precipitation in mm	
	miesięczne monthly	średnia z wielolecia 1971-2000 average from years 1971-2000	miesięczna monthly	średnia z wielolecia 1971-2000 average from years 1971-2000
	2016		2016	
Wrzesień September	16,0	13,0	22,7	51,3
Październik October	7,7	8,3	99,9	39,3
Listopad November	3,3	2,9	48,8	39,1
Grudzień December	1,0	-0,3	49,4	40,3
	2017		2017	
Styczeń January	-4,5	-1,9	11,5	29,2
Luty February	-0,8	-0,9	33,7	26,3
Marzec March	6,0	2,9	41,8	32,6
Kwiecień April	7,1	7,7	77,4	38,1
Maj May	13,7	13,3	33,8	53,8
Czerwiec June	17,6	16,0	84,5	70,8
Lipiec July	18,4	17,7	80,1	82,5
Sierpień August	19,5	17,5	48,7	66,2
Wrzesień September	13,4	13,0	146,8	51,3
Październik October	9,9	8,3	77,7	39,3
Listopad November	4,8	2,9	49,1	39,1
Grudzień December	2,3	-0,3	28,6	40,3

¹ Przeciętne wartości temperatur i opadów obliczono jako średnią arytmetyczną przeciętnych miesięcznych wartości z trzech stacji hydrologiczno-meteorologicznych: Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej w Łodzi, Sulejowie i Wieluniu.
The average values of temperatures and precipitation were calculated as the arithmetic number of the average monthly values from three hydrological and meteorological stations: Institute of Meteorology and Water Management in Łódź, Sulejów and Wieluń.

Wykres 1. **Temperatura powietrza**
Chart 1. *Air temperature*

Wykres 2. **Opady**
Chart 2. *Precipitation*

1.2. Nawożenie mineralne

1.2. Mineral fertilization

W roku gospodarczym 2016/2017 zużycie nawozów mineralnych (NPK), w przeliczeniu na czysty składnik, wyniosło 141,0 tys. t i w stosunku do roku poprzedniego wzrosło o 9,7 tys. t, tj. o 7,4%. Wzrost zużycia odnotowano w grupie nawozów: azotowych (N) o 7,6%, fosforowych (P₂O₅) 5,0% oraz w grupie nawozów potasowych (K₂O₅) o 8,5%.

Zużycie nawozów pod zbiory 2017 r., w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych, wyniosło 138,6 kg NPK, w tym 139,0 kg NPK na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze. W gospodarstwach indywidualnych zużyto 138,3 kg NPK na 1 ha UR i 138,6 kg NPK na 1 ha UR w dobrej kulturze.

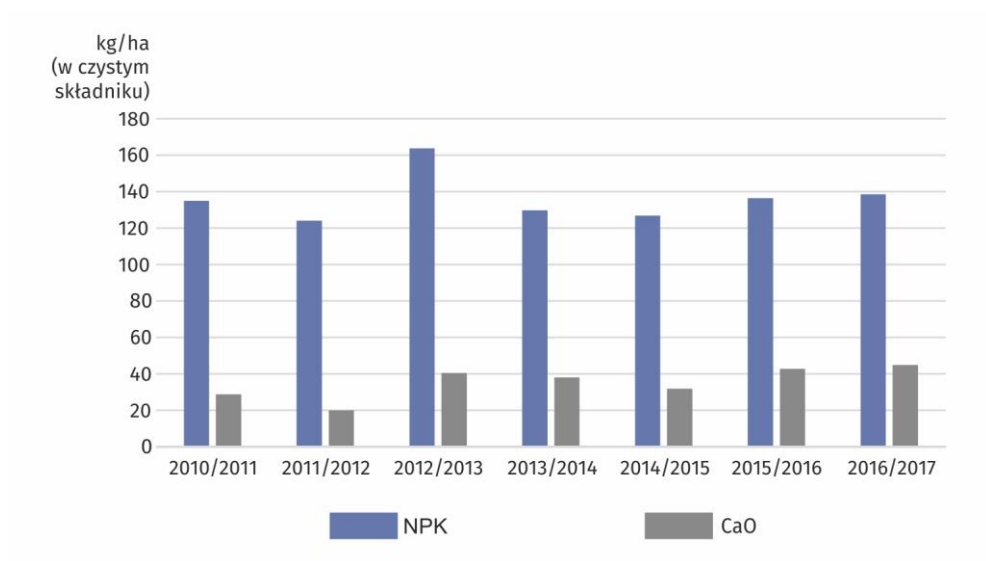
Zużycie nawozów wapniowych (łącznie z wapniowo-magnezowymi) wyniosło 45,7 tys. t CaO i było o 4,5 tys. t wyższe (o 10,8%) niż w poprzednim roku gospodarczym. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych przeciętnie w województwie zużyto 44,9 kg CaO, tj. o 4,9% więcej niż przed rokiem.

Zużycie nawozów mineralnych w przeliczeniu na czysty składnik (NPK) przedstawia poniższa tabela:

LATA GOSPODARCZE FARMING YEARS	Ogółem Total		w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms
	tys. t in thous. t	w kg na 1 ha in kg per 1 ha	
UŻYTKI ROLNE AGRICULTURAL LAND			
2009/2010 ^a	120,8	123,3	122,9
2011/2012	123,4	125,1	124,5
2012/2013	163,8	166,7	166,9
2013/2014	129,9	135,6	135,4
2014/2015	123,4	126,9	126,4
2015/2016	131,3	136,5	136,7
2016/2017	141,0	138,6	138,3
UŻYTKI ROLNE W DOBREJ KULTURZE AGRICULTURAL LAND IN A GOOD AGRICULTURAL CONDITION			
2009/2010 ^a	120,8	125,5	125,1
2011/2012	123,4	126,7	126,0
2012/2013	163,8	168,9	169,1
2013/2014	129,9	136,5	136,2
2014/2015	123,4	127,8	127,2
2015/2016	131,3	137,9	140,6
2016/2017	141,0	140,0	140,8

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010.
^a Data of the Agricultural Census 2010.

Wykres 3. **Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych na 1 ha użytków rolnych**
Chart 3. *Consumption of mineral and lime fertilizers per 1 ha of agricultural land*

Rozdział 2. Użytkowanie gruntów

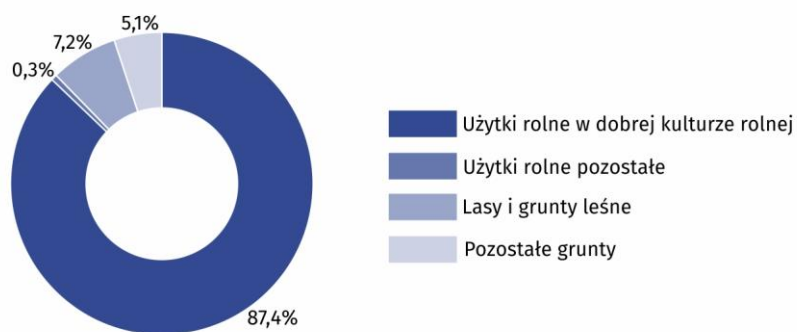
Chapter 2.Land use

W 2017 r. gospodarstwa rolne zajmowały powierzchnię 1160,4 tys. ha, w tym na gospodarstwa indywidualne przypadało 1140,9 tys. ha, tj. 98,3% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych.

Powierzchnia ogólna gospodarstw rolnych w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 5,9%.

Wykres 4. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych ogółem w 2017 r.

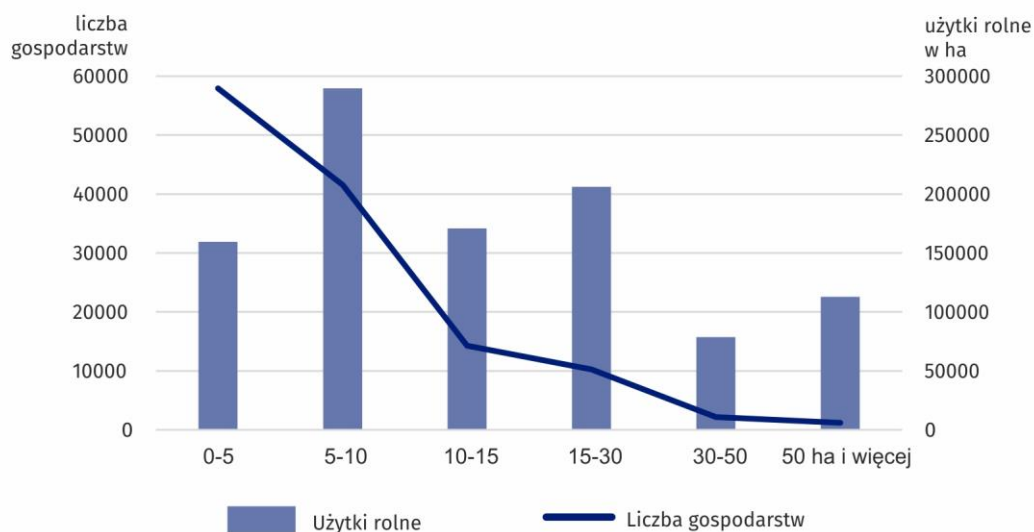
Chart 4. Land use in agricultural holdings in 2017

Użytki rolne

Użytki rolne posiadało 127,3 tys. gospodarstw, w tym 126,5 tys. to gospodarstwa o powierzchni użytków powyżej 1 ha.

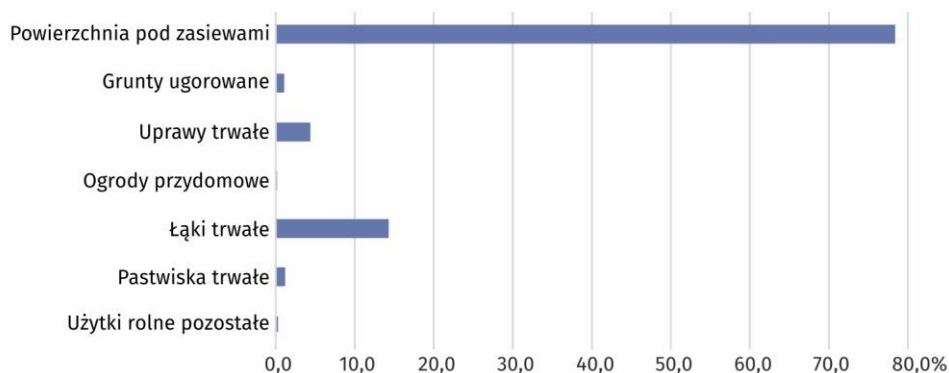
W 2017 r. **powierzchnia użytków rolnych** w gospodarstwach rolnych wyniosła 1017,7 tys. ha, stanowiąc 87,7% ogólnej powierzchni tych gospodarstw. Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ogółem, przypadająca na 1 gospodarstwo w 2017 r. wyniosła 7,99 ha.

Wykres 5. **Liczba gospodarstw rolnych i powierzchnia użytków rolnych według grup obszarowych użytków rolnych w 2017 r.**Chart 5. *Number of agricultural holdings and area of agricultural land by area groups of agricultural in 2017*

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej zajmowały powierzchnię 1014,5 tys. ha i stanowiły 99,7% powierzchni użytków rolnych ogółem.

Powierzchnię użytków rolnych w gospodarstwach rolnych oraz liczbę gospodarstw w 2017 r. ilustruje poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia Area		Liczba gospodarstw Number of holdings
	w ha in ha	w % użytków rolnych ogółem in % of total agricultural land	
Użytki rolne ogółem <i>Agricultural land total</i>	1017660	100,0	127337
użytki rolne w dobrej kulturze rolnej <i>agricultural land in good agricultural condition</i>	1014478	99,7	127332
pod zasiewami <i>sown area</i>	798277	78,4	117886
grunty ugorowane <i>fallow land</i>	11473	1,1	7638
uprawy trwałe <i>permanent crops</i>	44995	4,4	13490
w tym sady <i>of which orchards</i>	43993	4,3	13210
ogrody przydomowe <i>kitchen gardens</i>	1633	0,2	16151
łąki trwałe <i>permanent meadows</i>	145602	14,3	73999
pastwiska trwałe <i>permanent pastures</i>	12508	1,2	9222
użytki rolne pozostałe <i>other agricultural land</i>	3182	0,3	3809

Wykres 6. **Użytki rolne w gospodarstwach rolnych ogółem w 2017 r.**Chart 6. *Agricultural land on agricultural holdings in 2017*

Powierzchnia gruntów ugorowanych (łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie w plonie głównym) wyniosła 11,5 tys. ha, stanowiąc 1,1% powierzchni użytków rolnych ogółem i wzrosła o 7,3% w stosunku do roku poprzedniego.

Powierzchnia upraw trwałych wyniosła 45,0 tys. ha, stanowiąc 4,4% użytków rolnych ogółem, w tym powierzchnia sadów wyniosła 44,0 tys. ha, stanowiąc 97,8% powierzchni upraw trwałych.

Powierzchnia ogrodów przydomowych zmniejszyła się o 17,2% w stosunku do roku poprzedniego i wyniosła 1,6 tys. ha, stanowiąc 0,2% użytków rolnych ogółem.

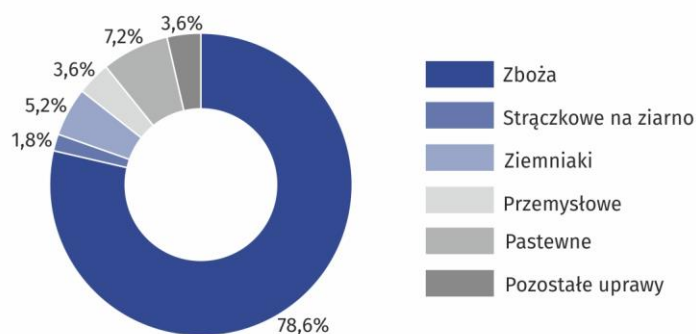
Powierzchnia łąk trwałych wyniosła 145,6 tys. ha, co oznacza, że w porównaniu z 2016 r. ich powierzchnia wzrosła o 8,3%, stanowiąc 14,3% użytków rolnych ogółem.

Pastwiska trwałe w gospodarstwach rolnych zajmowały powierzchnię 12,5 tys. ha, tj. o 11,6% mniej niż w 2016 r., a ich udział w powierzchni użytków rolnych ogółem wyniósł 1,2%.

Powierzchnia zasiewów w 2017 r. wyniosła 798,3 tys. ha i była większa o 7,0% w porównaniu z rokiem poprzednim, a ich odsetek w powierzchni użytków rolnych ogółem ukształtował się na poziomie 78,4%.

W 127,2 tys. gospodarstw indywidualnych, które stanowiły 99,9% ogółu gospodarstw rolnych. Ich zasiewy zajmowały 787,5 tys. ha, stanowiąc 98,7% ogólnej powierzchni zasiewów.

W strukturze zasiewów dominowały zboża zajmując 78,6% ogólnej powierzchni zasiewów, w dalszej kolejności znalazły się rośliny pastewne – 7,2% i ziemniaki – 5,2%. Rośliny przemysłowe oraz grupa „pozostałe uprawy” stanowiły po 3,6% ogólnej powierzchni zasiewów. Najmniejszą grupę w strukturze zasiewów stanowiły rośliny strączkowe (jadalne i pastewne) – 1,8% ogólnej powierzchni zasiewów.

Wykres 7. **Struktura powierzchni zasiewów w 2017 r. według grup ziemiopłodów**Chart 7. *Structure of the sown area in 2017 by agricultural crops groups*Powierzchnię zasiewów^a według grup ziemiopłodów i użytkowników ilustruje poniższe zestawienie:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Zboża ^b Cereals ^b	Strączkowe na ziarno Pulses for grain	Ziemniaki ^c Potatoes ^c	Przemysłowe Industrial	Pastewne Feed	Pozostałe ^c Other ^c
W HEKTARACH IN HECTARES							
OGÓŁEM TOTAL	798277	627822	14725	41163	28795	57332	28441
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	787544	621452	14328	40340	26930	56383	28111
W ODSETKACH IN PERCENT							
OGÓŁEM TOTAL	100,0	78,6	1,8	5,2	3,6	7,2	3,6
w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	100,0	78,9	1,8	5,1	3,4	7,2	3,6

a Według siedziby użytkownika. b Zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, gryka, proso i pozostałe zbożowe. c Bez powierzchni w ogrodach przydomowych.

a According to the residence of the farm user. b Basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. c Excluding area of kitchen gardens.

Powierzchnia użytków rolnych pozostałych wyniosła 3,2 tys. ha (0,3% powierzchni użytków rolnych ogółem) i zmniejszyła się aż o 66,2% w stosunku do roku poprzedniego.

Lasy i gruntu leśne w gospodarstwach rolnych

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w gospodarstwach rolnych wyniosła 83,3 tys. ha, stanowiąc 7,2% ich ogólnej powierzchni i wzrosła o 7,8%, tj. o 6,0 tys. ha. Liczba gospodarstw rolnych użytkujących lasy wyniosła 52,5 tys., co stanowiło 41,2% ogólnej liczby gospodarstw.

Grunty pozostałe w gospodarstwach rolnych

W 2017 r. powierzchnia pozostałych gruntów w gospodarstwach rolnych wynosiła 59,4 tys. ha, tj. 5,1% ogólnej powierzchni gruntów i była zbliżona do poziomu z roku poprzedniego.

Rozdział 3. Produkcja roślinna

Chapter 3. Crop production

3.1. Produkcja głównych upraw rolnych

3.1. Production of the main crops

Zboża

Powierzchnia uprawy zbóż ogółem (zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno, gryką, prosem i pozostałymi zbożowymi) w 2017 r. wyniosła 627,8 tys. ha i była większa od powierzchni z 2016 r. o 59,8 tys. ha (o 10,5%), natomiast w porównaniu ze średnią z lat 2011-2015 była większa o 38,2 tys. ha (o 6,5%).

Powierzchnię zasiewów, plony i zbiory zbóż przedstawia poniższe zestawienie:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2011-2016 ^a =100	2016=100
OGÓŁEM TOTAL					
Powierzchnia w ha Area in ha	589665	567979	627823	106,5	110,5
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	32,3	33,9	36,3	112,4	107,1
Zbiory w t Production in t	1906671	1922936	2281009	119,6	118,6
w tym ZBOŻA PODSTAWOWE Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI of which BASIC CEREALS WITH CEREAL MIXED					
Powierzchnia w ha Area in ha	563890	536075	600132	106,4	111,9
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	31,4	31,6	35,2	112,1	111,4
Zbiory w t Production in t	1769123	1691399	2111525	119,4	124,8

^a Przeciętne roczne.
^a Annual averages.

Powierzchnia uprawy **zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** w 2017 r. wyniosła 600,1 tys. ha, z tego powierzchnia zbóż ozimych – 357,4 tys. ha (59,5%), natomiast zbóż jarych 242,8 tys. ha (40,5%). W porównaniu z rokiem 2016 udział zbóż ozimych, w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, zwiększył się o 3,8 p. proc.

Zboża intensywne (pszenica, jęczmień i pszenżyto) zasiano na powierzchni 334,2 tys. ha, tj. większej niż w 2016 r. o 31,3 tys. ha (o 10,3%). Udział zbóż intensywnych w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniósł 55,7%, tj. o 0,8 p. proc. mniej niż w roku poprzednim.

Zbóż ekstensywnych (żyta, owsa i mieszanek zbożowych) zasiano 265,9 tys. ha, tj. o 32,8 tys. ha (o 14,1%) więcej niż w roku poprzednim, a ich udział w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wzrósł o 0,8 p. proc. do 44,3%.

W 2017 r. plony **zbóż ogółem** wyniosły 36,3 dt/ha, tj. więcej od uzyskanych w roku 2016 i średnich plonów z lat 2011-2015 odpowiednio o 2,4 dt/ha (o 7,1%) i o 4,0 dt/ha (o 12,4%).

Plony prawie wszystkich gatunków zbóż, z wyjątkiem kukurydzy (spadek o 8,0%) były wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim, w tym największy wzrost plonów zanotowano w przypadku gryki (o 32,8%), prosa (o 24,8%) oraz pszenicy ozimej (o 21,4%).

Korzystny wpływ na kształtowanie się produkcji zbóż w 2017 r. miały przede wszystkim:

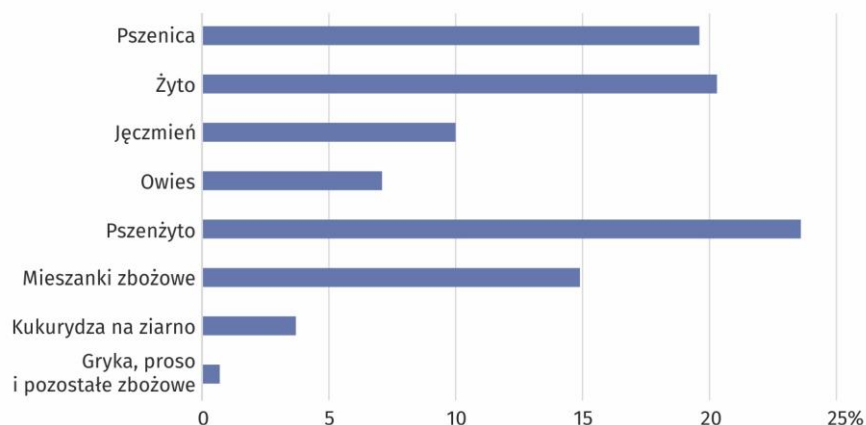
- dobre wyrośnięcie i rozkrzewienie zbóż ozimych w końcowej fazie wzrostu jesienią 2016 r.,
- zróżnicowane, lecz na ogół korzystne dla zimujących roślin, warunki pogodowe w okresie zimy i przedwiośnia,
- wczesne rozpoczęcie wegetacji wiosną 2017 r.

Do niekorzystnych czynników spowalniających wegetację zbóż należy zaliczyć wiosenne chłody (szczególnie nocne spadki temperatury) oraz nadmierne uwilgotnienie gleby.

Plony zbóż ozimych (w grupie zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi) ukształtowały się na poziomie 36,6 dt/ha i były wyższe w porównaniu z rokiem 2016 o 13,0%, natomiast produkcja ziarna zbóż ozimych wyniosła 1309,0 tys. t i była wyższa od uzyskanej w roku poprzednim o 341,7 tys. t (o 35,3%).

Wykres 8. **Udział powierzchni poszczególnych upraw zbożowych w ogólnej powierzchni zbóż w 2017 r.**

Chart 8. *Share of the area of the given cereals in total cereal growing in 2017*

Plony zbóż ozimych kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt			2011-2015 ^a = =100	2016=100
Pszenica Wheat	40,0	37,4	45,4	113,5	121,4
Żyto Rye	25,1	25,4	28,0	111,6	110,2
Jęczmień Barley	34,4	32,6	36,5	106,1	112,0
Pszennyto Triticale	35,2	35,4	39,5	112,2	111,6
Mieszanki zbożowe Cereal mixed	32,2	32,7	34,7	107,8	106,1

^a Przeciętne roczne.
a Annual averages.

Plony zbóż jarych wyniosły 33,1 dt/ha i były wyższe od uzyskanych w roku poprzednim o 8,5%, natomiast zbiory wyniosły 802,5 tys. t, tj. więcej o 78,5 tys. t (o 10,8%) od uzyskanych zbiorów w 2016 r.

Plony zbóż jarych ilustruje poniższe zestawienie:

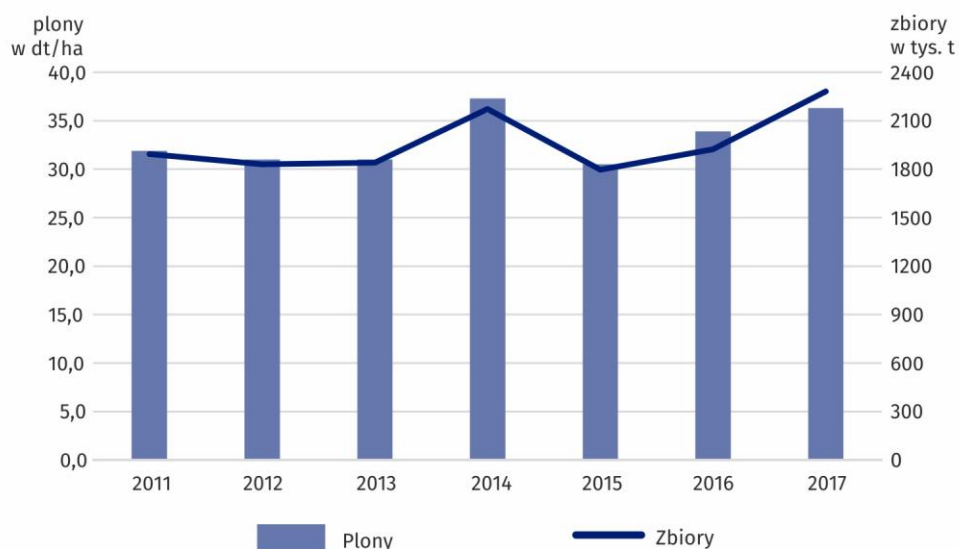
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	z 1 ha w dt per 1 ha in dt			2011-2015 ^a = =100	2016=100
Pszenica Wheat	33,4	31,8	36,2	108,4	113,8
Jęczmień Barley	31,6	31,5	33,7	106,6	107,0
Owies Oats	26,8	28,1	30,3	113,1	107,8
Pszennyto Triticale	31,2	30,8	32,6	104,5	105,8
Mieszanki zbożowe Cereal mixed	29,9	30,5	32,8	109,7	107,5

^a Przeciętne roczne.
a Annual averages.

Zbiory zbóż ogółem w 2017 r. wyniosły 2281,0 tys. t i były wyższe od zbiorów uzyskanych w 2016 r., jak i średniej z lat 2011-2015, odpowiednio o 358,1 tys. t (o 18,6%) i o 374,3 tys. t (o 19,6%). Wzrost produkcji ziarna zbóż w porównaniu do lat poprzednich jest wynikiem zarówno wyższych plonów, jak też większej powierzchni ich zasiewów.

Zbiory zbóż intensywnych (przy plonach na poziomie 39,2 dt/ha) wyniosły 1310,5 tys. t i były wyższe od uzyskanych w 2016 r. o 268,9 tys. t (o 25,8%).

Zbiory zbóż ekstensywnych (przy plonach na poziomie 30,1 dt/ha) były wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 151,2 tys. t (o 23,3%) i wyniosły 808,0 tys. t.

Wykres 9. **Plony i zbiory zbóż**Chart 9. *Yields and production of cereals*

Powierzchnia kukurydzy uprawianej na ziarno w 2017 r. wyniosła 23,3 tys. ha i była o 7,0 tys. ha (o 23,1%) mniejsza od powierzchni odnotowanej w 2016 r., a w stosunku do średniej z lat 2011-2015 zmniejszyła się o 0,3 tys. ha (o 1,1%).

Plony ziarna kukurydzy ukształtowały się na poziomie 69,7 dt/ha i były o 6,1 dt/ha (o 8,0%) mniejsze od uzyskanych w 2016 r., natomiast zbiory wyniosły tylko 162,3 tys. t, tj. o 67,2 tys. t (o 29,3%) mniej od uzyskanych w roku poprzednim.

Ziemniaki

Powierzchnia uprawy ziemniaków (łącznie z ogrodami przydomowymi) w 2017 r. wyniosła 41,5 tys. ha i w porównaniu z 2016 r. była większa o 6,5 tys. ha (o 18,4%), a od średniej z pięciolecia 2011-2015 większa o 2,2 tys. ha (o 5,5%).

Większość plantacji ziemniaków zostało zasadzonych w trzeciej dekadzie kwietnia i w pierwszej dekadzie maja. Występujące w tym czasie częste opady deszczu i chłodne dni spowodowały, że wschody ziemniaków przebiegały wolno i były nierównomierne. Przebieg warunków pogodowych w maju, czerwcu i lipcu był sprzyjający dla wegetacji ziemniaków i wpłynął dodatnio na ich końcowe plony. Duża ilość opadów spowodowała jednak silne występowanie chorób ziemniaka, z powodu trudności w wykonywaniu zabiegów ochronnych na plantacjach nadmiernie uwilgotnionych. Z końcem września i w październiku, w wyniku nadmiernych opadów deszczu, wystąpiły duże utrudnienia w wykopkach ziemniaków, a na wiele plantacji wjazd kombajnów był utrudniony lub niemożliwy. Jednocześnie niekorzystne warunki pogodowe w okresie zbiorów powodowały gnienie bulw oraz pogarszały ich jakość, co miało negatywny wpływ na ich przechowywanie.

Produkcję ziemniaków (łącznie z ogrodami przydomowymi) przedstawia poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2011-2015 ^a = =100	2016=100
Powierzchnia w ha Area in ha	39395	35087	41549	105,5	118,4
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	240	300	272	113,3	90,7
Zbiory w t Production in t	946640	1053704	1131588	119,5	107,4

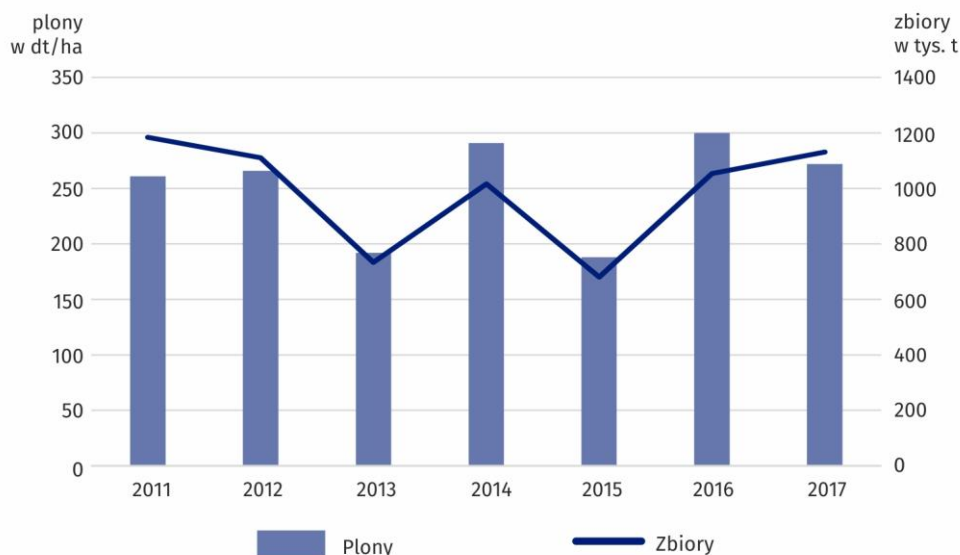
^a Przeciętne roczne.
^a Annual averages.

Plony ziemniaków w 2017 r. ukształtowały się na poziomie 272 dt/ha i były niższe od wysokich plonów uzyskanych w 2016 r. o 28 dt/ha (o 9,3%) oraz wyższe o 32 dt/ha (o 13,3%) od średnich plonów z lat 2011-2015.

Zbiory ziemniaków (łącznie ze zbiorami w ogrodach przydomowych) wyniosły 1131,6 tys. t i były wyższe zarówno od zbiorów uzyskanych w roku poprzednim, jak i od średnich zbiorów z lat 2011-2015 odpowiednio o 77,9 tys. t (o 7,4%) i o 184,9 tys. t (o 19,5%). Wyższe zbiory ziemniaków w porównaniu z rokiem poprzednim wynikały głównie ze zwiększonej powierzchni ich uprawy, natomiast w stosunku do średniej z lat 2011-2015 wyższe zbiory były wynikiem zarówno zwiększonej powierzchni uprawy, jak też wyższego plonowania.

Wykres 10. Plony i zbiory ziemniaków

Chart 10. Yields and production of potatoes

Buraki cukrowe

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2017 r. wyniosła 5,6 tys. ha i była mniejsza niż w roku poprzednim o niecałe 0,3 tys. ha (o 4,4%), natomiast od średniej z lat 2011-2015 mniejsza o 0,7 tys. ha (o 11,4%).

Siewy buraków cukrowych rozpoczęto pod koniec marca, a zakończono w drugiej dekadzie kwietnia. Z uwagi na dobre uwilgotnienie gleby wschody roślin były wyrównane. Nadmiar opadów deszczu pod koniec kwietnia i na początku maja utrudniał terminowe wykonywanie prac pielęgnacyjnych i zabiegów odchwaszczających. Warunki pogodowe w drugiej połowie maja, w czerwcu i lipcu poprawiły się i były korzystne dla wzrostu tej uprawy. Duże uwilgotnienie gleby w końcowej fazie wegetacji spowodowało intensywny przyrost masy korzeni buraków cukrowych, ale też spadek polaryzacji cukru w korzeniach i utrudniony zbiór. W wyniku tego dostawy buraków cukrowych były opóźnione, a nadmiar wilgoci powodował wysoki stopień ich zanieczyszczeń.

Plony buraków cukrowych ukształtowały się na poziomie 719 dt/ha i były wyższe zarówno od plonów uzyskanych w 2016 r. jak i średnich plonów z lat 2011-2015 odpowiednio o 154 dt/ha (o 27,3%) i o 181 dt ha (o 33,6%).

Produkcję buraków cukrowych ilustruje poniższe zestawienie^a:

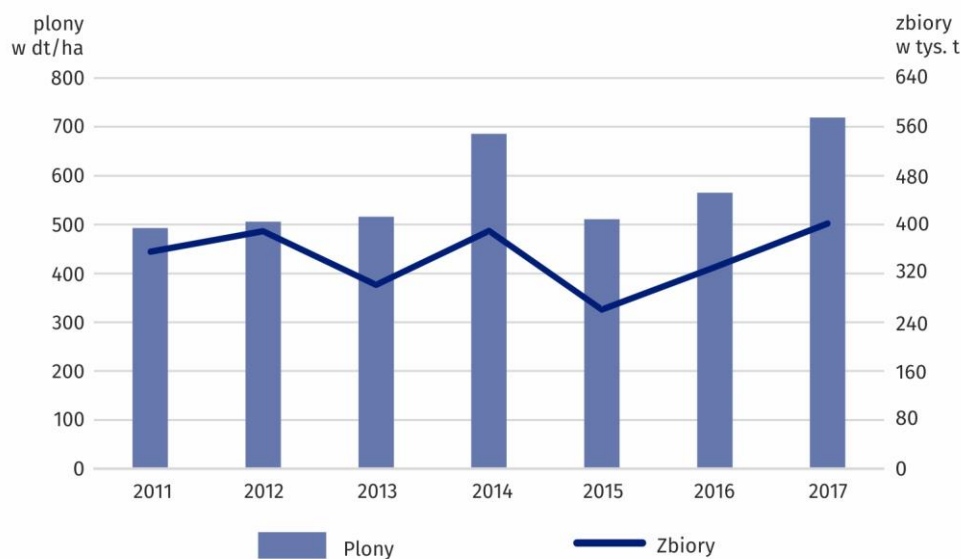
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^b	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>			2011-2015 ^b = =100	2016=100
Powierzchnia w ha <i>Area in ha</i>	6305	5844	5588	88,6	95,6
Plony z 1 ha w dt <i>Yields per 1 ha in dt</i>	538	565	719	133,6	127,3
Zbiory w t <i>Production in t</i>	339299	330144	401906	118,5	121,7

a Dostarczonych do cukrowni. b Przeciętne roczne.
a Delivered to the sugar plants. b Annual averages.

Zbiory buraków cukrowych w 2017 r. były wysokie i wyniosły 401,9 tys. t, tj. więcej o 71,8 tys. t (o 21,7%) od zbiorów w 2016 r. i o 62,6 tys. t (o 18,5%) od średniej z pięcioletnia 2011-2015, głównie w wyniku bardzo dobrego plonowania.

Wykres 11. Plony i zbiory buraków cukrowych

Chart 11. Yields and production of sugar beets

Rośliny oleiste

Produkcja roślin oleistych w 2017 r. wyniosła 65,3 tys. t, przy osiągniętym średnim plonie 28,1 dt/ha i powierzchni uprawy 23,2 tys. ha.

Produkcję roślin oleistych przedstawia poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2011-2015 ^a = =100	2016=100
OGÓŁEM TOTAL					
Powierzchnia w ha Area in ha	20727	17502	23208	112,0	132,6
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	24,9	23,2	28,1	112,9	121,1
Zbiory w t Production in t	51510	40561	65254	126,7	160,9
w tym RZEPAK I RZEPIK of which RAPE AND TURNIP RAPE					
Powierzchnia w ha Area in ha	18852	15737	21625	114,7	137,4
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	26,1	24,3	29,1	111,5	119,8
Zbiory w t Production in t	49160	38278	62974	128,1	164,5

^a Przeciętne roczne.
^a Annual averages.

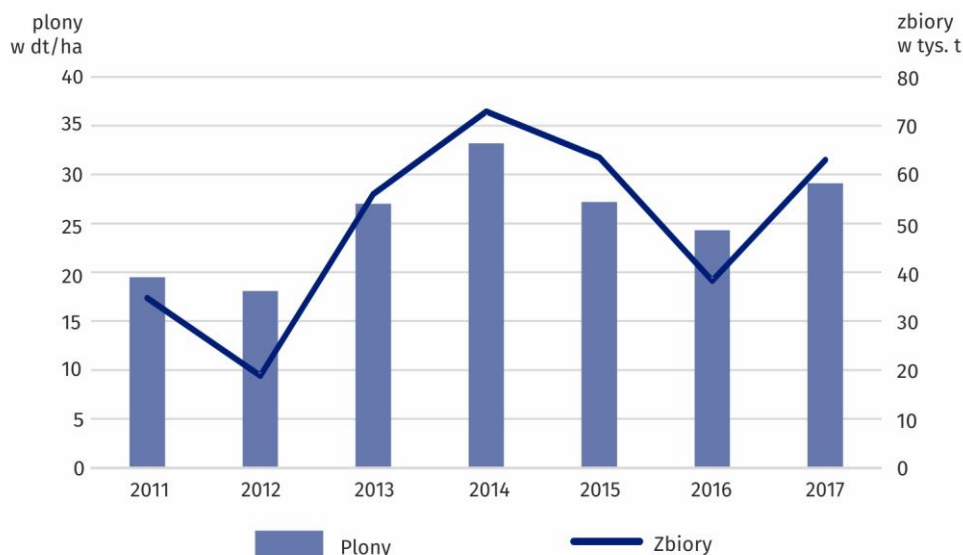
Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku (ozimego i jarego łącznie) wyniosła 21,6 tys. ha i była większa od powierzchni z 2016 r. o 5,9 tys. ha (o 37,4%) i od średniej z lat 2011-2015 o 2,8 tys. ha (o 14,7%).

W 2017 r. zasiewy rzepaku i rzepiku jarego stanowiły 4,3% ogólnej powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku, wobec 15,2% w 2016 r.

Większość plantacji rzepaku ozimego pod zbiory w 2017 r. zasiano w optymalnych terminach agrotechnicznych. Przebieg warunków pogodowych w okresie jesieni 2016 r. sprzyjał wzrostowi i rozwojowi roślin. Rośliny, w stan zimowego spoczynku, weszły dobrze wyrośnięte i rozkrzewione. Rzepak ozimy przezimował bez większych strat, a stan plantacji po zimie był na poziomie dobrym. Wegetacja rzepaku wiosną, pomimo kwietniowych chłódów, przebiegała na ogół bez zakłóceń i w korzystnych warunkach agrometeorologicznych. Niesprzyjające warunki pogodowe w okresie zbiorów, z częstymi opadami deszczu, utrudniały wjazd kombajnów na pola i miały negatywny wpływ na jakość nasion.

Plony rzepaku i rzepiku ogółem oceniono na 29,1 dt/ha, tj. wyżej od uzyskanych w 2016 r. oraz średniej z lat 2011-2015 odpowiednio o 4,8 dt/ha (o 19,8%) i o 3,0 dt/ha (o 11,5%).

Zbiory rzepaku i rzepiku w 2017 r. były wysokie i wyniosły 63,0 tys. t, tj. więcej o 24,7 tys. t (o 64,5%) od niskich zbiorów z roku poprzedniego i o 13,8 tys. t (o 28,1%) od średnich zbiorów z lat 2011-2015.

Wykres 12. **Plony i zbiory rzepaku i rzepiku**Chart 12. *Yields and production of rape and turnip rape***3.2. Produkcja upraw pastewnych***3.2. Feed plants production*

Produkcja upraw pastewnych w 2017 r. wyniosła:

- **z trwałych użytków zielonych** – 5055,7 tys. t (w przeliczeniu na zieloną masę) i była wyższa od produkcji w 2016 r. o 627,3 tys. t (o 14,2%) i od średnich zbiorów z lat 2011-2015 o 671,2 tys. t (o 15,3%),
- **polowych upraw pastewnych** – 2692,3 tys. t, tj. mniej o 165,6 tys. t (o 5,8%) w porównaniu z rokiem poprzednim i o 379,2 tys. t (o 16,4%) więcej od średnich zbiorów z pięcioletnia (2011-2015),
- **poplonów i wsiewek na paszę** – 173,6 tys. t, tj. o 1,8 tys. t (o 1,1%) więcej od produkcji w roku poprzednim, ale o 76,3 tys. t (o 30,5%) mniej od średniej z lat 2011-2015.

Zbiory roślin pastewnych na paszę kształtowały się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w tonach in tonnes			2011-2015 ^a = =100	2016=100
Trwałe użytki zielone <i>Permanent grassland</i>	4384564	4428444	5055749	115,3	114,2
łąki trwałe <i>permanent meadows</i>	3989009	4231744	4802172	120,4	113,5
pastwiska trwałe <i>permanent pastures</i>	395555	196700	253577	64,1	128,9
Polowe uprawy pastewne <i>Field feed plants</i>	2313095	2857922	2692341	116,4	94,2
okopowe pastewne <i>feed root plants</i>	41473	20539	27027	65,2	131,6

^a Przeciętne roczne.
a Annual averages.

(dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w tonach in tonnes			2011-2015 ^a = =100	2016=100
Polowe uprawy pastewne (dok.) <i>Field feed plants (cont.)</i>					
kukurydza na zielonkę <i>maize for feed</i>	1845909	2346072	2284514	123,8	97,4
strączkowe pastewne na zielonkę <i>pulses for feed</i>	27083	89719	39991	147,7	44,6
motylkowe drobnonasienne na zielonkę ^b <i>small-seed legumes for feed^b</i>	398630	401592	340809	85,5	84,9
Poplony i wsiewki <i>Aftercrop and undersown</i>	249831	171709	173554	69,5	101,1

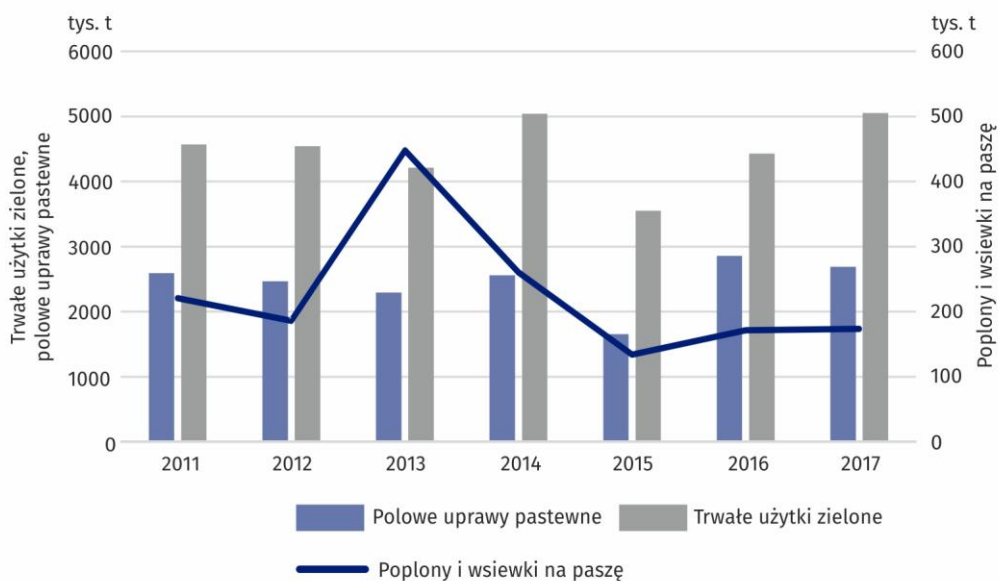
a Przeciętne roczne. b łącznie z trawami i pastwiskami polowymi oraz pozostałymi pastewnymi.
a Annual averages. b Including grasses and field pastures and other feed.

W 2017 r. ogólna powierzchnia paszowa roślin pastewnych, uprawianych w plonie głównym, wyniosła 215,4 tys. ha i była mniejsza niż rok wcześniej o 1,6 tys. ha (o 0,7%). Powierzchnia trwałych użytków zielonych wyniosła 158,1 tys. ha, stanowiąc 73,4% ogólnej powierzchni paszowej. Powierzchnia ta w porównaniu z 2016 r. zwiększyła się o 9,5 tys. ha (o 6,4%). Polowe uprawy pastewne zmniejszyły swój areal w porównaniu z rokiem poprzednim o 11,1 tys. ha (o 16,3%) do poziomu 57,3 tys. ha, stanowiąc 26,6% ogólnej powierzchni paszowej w plonie głównym.

Nadmierna ilość opadów w 2017 r. utrudniała prace polowe przy zbiorze upraw pastewnych, wpłynęła jednak korzystnie na przyrost biomasy roślin i końcowe ich plonowanie.

Wykres 13. Produkcja upraw pastewnych

Chart 13. Feed plants production

3.3. Produkcja z łąk trwałych

3.3. Production of permanent meadows

Produkcja z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano) łącznie z trzech pokosów wyniosła 960,4 tys. t i była większa zarówno od uzyskanej w 2016 r., jak i od średniej z pięciolecia (2011-2015) odpowiednio o 114,1 tys. t (o 13,5%) i o 162,6 tys. t (o 20,4%).

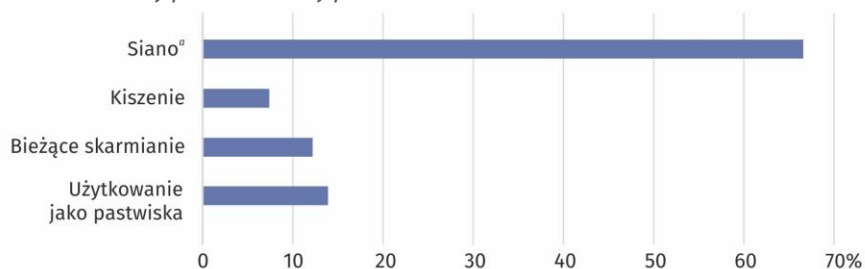
Produkcję z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano) przedstawia poniższe zestawienie:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2011-2015 ^a = =100	2016=100
Powierzchnia w ha Area in ha	133792	134445	145603	108,8	108,3
Plony z 1 ha w dt Yields per 1 ha in dt	59,6	63,0	66,0	110,7	104,8
Zbiory w t Production in t	797802	846349	960434	120,4	113,5

a Przeciętne roczne.
a Annual averages.

Stan roślinności na użytkach zielonych po zimie był ogólnie dobry, a wiosenna wegetacja, która rozpoczęła się pod koniec marca, przebiegała bez zakłóceń. Do zbioru I pokosu siana przystąpiono w drugiej połowie maja. Korzystna pogoda w tym okresie spowodowała, że sianokosy przeprowadzono sprawnie, a zebrane siano było dobrej jakości, o wysokiej wartości pokarmowej. **Plony I pokosu** traw łąkowych (w przeliczeniu na siano) oceniono na 30,4 dt/ha, tj. na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego (wzrost o 1,0%). Warunki wegetacji roślinności łąkowej po zbiorze I pokosu siana były na ogół dobre, chociaż regionalnie zróżnicowane. **Zbiór II pokosu** siana łąkowego rozpoczęto w drugiej połowie lipca, ale sianokosy z powodu opadów deszczu przeciągnęły się aż do pierwszej dekady września. Niekorzystna pogoda w okresie zbioru utrudniała dosuszanie siana i miała niekorzystny wpływ na jego wartość paszową. **Plony II pokosu** traw łąkowych oceniono na 23,7 dt/ha, tj. o 5,8% więcej od plonów II pokosu siana w 2016 r. Warunki wegetacji roślin i przyrostu biomasy na łąkach po sprzęcie II pokosu były korzystne. Na przeważającym obszarze województwa do **III pokosu** traw łąkowych przystąpiono we wrześniu. Ilość i częstotliwość opadów deszczu w tym okresie, powodowała utrudnienie zbiorów i przedłużyło sianokosy aż do połowy października. **Plony III pokosu** traw łąkowych oceniono na 11,8 dt/ha, tj. o 12,4% więcej od plonów III pokosu siana w roku ubiegłym.

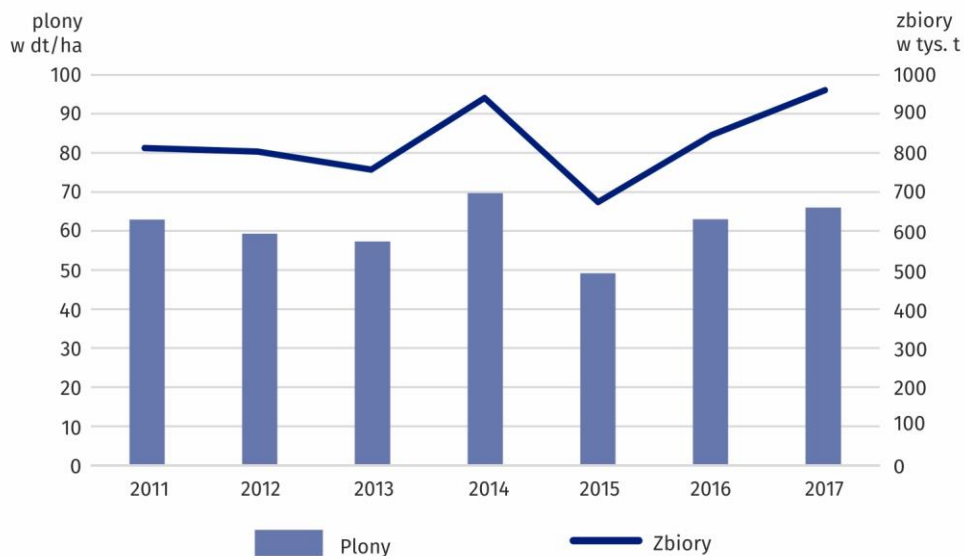
Łączne plony siana z trzech pokosów wyniosły 66,0 dt/ha, tj. o 3,0 dt/ha (o 4,8%) więcej w porównaniu z rokiem 2016 i o 6,4 dt/ha (o 10,7%) więcej od średniej z lat 2011-2015.

Wykres 14. **Struktura zbiorów z łąk trwałych w 2017 r.**Chart 14. *Structure of production of permanent meadows in 2017*

^a łącznie z sianokiszonką.

Powierzchnia łąk trwałych w gospodarstwach rolnych w 2017 r. wyniosła 145,6 tys. ha i była większa od powierzchni z 2016 r. o 11,2 tys. ha (o 8,3%), natomiast w porównaniu ze średnią ze lat 2011-2015 zwiększyła się o 11,8 tys. ha (o 8,8%).

Szacuje się, że powierzchnia łąk trwałych niewykorzystywanych gospodarczo, tj. skoszonych lecz niezbranych oraz nieeksploatowanych w I pokosie wyniosła 8,8% ogólnej powierzchni łąk trwałych, w II pokosie – 8,3%, natomiast w III pokosie – 21,5%.

Wykres 15. **Plony i zbiory z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano)**Chart 15. *Yields and production of permanent meadows (in terms of hay)*

3.4. Produkcja ogrodnicza

3.4. Gardening production

W 2017 r. zbiory warzyw gruntowych i spod osłon wyniosły 654,4 tys. ton i były niższe od zbiorów uzyskanych rok wcześniej o 2,5%, ale o 5,8% wyższe od średnich zbiorów z lat 2011-2015.

Zbiory owoców ogółem wyniosły 355,1 tys. ton i były niższe zarówno od zbiorów uzyskanych w 2016 r., jak również od średniej z lat 2011-2015 (odpowiednio o 33,2% i 24,4%).

Produkcję warzyw i owoców ilustruje poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w tonach in tonnes			2011-2015 ^a = =100	2016=100
Warzywa ogółem Vegetables	618615	671333	654405	105,8	97,5
w tym gruntowe of which field	532330	557151	542186	101,9	97,3
Owoce Fruit	469745	531842	355104	75,6	66,8

^a Przeciętne roczne.
^a Annual averages.

3.4.1. Warzywa gruntowe

3.4.1. Field vegetables

W 2017 r. ogólna powierzchnia warzyw gruntowych wyniosła 18,2 tys. ha i była wyższa o 1,3% w porównaniu z rokiem poprzednim. Zwiększenie areалу uprawy dotyczyło przede wszystkim upraw kalafiorów (wzrost o 7,5%), pomidorów (wzrost o 5,8%) oraz buraków ćwikłowych (wzrost o 3,3%). Powierzchnia uprawy innych gatunków warzyw pozostała na zbliżonym poziomie, zmniejszeniu uległa jedynie powierzchnia uprawy ogórków.

Siewy warzyw gruntowych rozpoczęto dość wcześnie. Chłody oraz nadmierne uwilgotnienie gleby, występujące wiosną, spowolniły także wschody i dalszy wzrost warzyw gruntowych. Od końca drugiej dekady maja sprzyjające temperatury powietrza spowodowały znaczne przyspieszenie wegetacji warzyw gruntowych. Dalsze warunki wzrostu były także na ogół korzystne dla większości gatunków. Jedynie niedostateczne nasłonecznienie ograniczyło plonowanie warzyw ciepłolubnych (pomidorów, ogórków i papryki). Warunki agrometeorologiczne sprzyjały natomiast wzrostowi warzyw korzeniowych. Dostateczna ilość wilgoci w glebie umożliwiła dobre ich plonowanie. Zanotowano natomiast znaczne obniżenie wartości przechowalniczej warzyw, zwłaszcza cebuli, której dosychanie przebiegało na ogół w bardzo niekorzystnych warunkach.

Łączne zbiory warzyw gruntowych w 2017 r. wyniosły 542,2 tys. ton i w skali roku były niższe o 2,7%. Zbiory kalafiorów, marchwi jadalnej i buraków ćwikłowych były na wyższym poziomie niż w 2016 r. Niższe zbiory w porównaniu z rokiem poprzednim zanotowano w przypadku upraw: kapusty, cebuli, pomidorów i ogórków.

Produkcja warzyw gruntowych przedstawia się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>			2011-2015 ^a = =100	2016=100
POWIERZCHNIA w ha <i>AREA in ha</i>					
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	18262	17938	18164	99,5	101,3
Kapusta <i>Cabbages</i>	2966	2715	2714	91,5	100,0
Kalafiory <i>Cauliflowers</i>	972	1012	1088	111,9	107,5
Cebula <i>Onions</i>	2205	2197	2207	100,1	100,5
Marchew jadalna <i>Carrots</i>	2333	2146	2145	91,9	100,0
Buraki ćwikłowe <i>Beetroots</i>	1293	1171	1210	93,6	103,3
Ogórki <i>Cucumbers</i>	2597	2151	2140	82,4	99,5
Pomidory <i>Tomatoes</i>	920	775	820	89,1	105,8
Pozostałe ^b <i>Others^b</i>	4977	5771	5840	117,3	101,2
PLONY z 1 ha w dt <i>YIELDS per 1 ha in dt</i>					
Kapusta <i>Cabbages</i>	479	566	493	102,9	87,1
Kalafiory <i>Cauliflowers</i>	307	377	361	117,6	95,8
Cebula <i>Onions</i>	253	258	239	94,5	92,6
Marchew jadalna <i>Carrots</i>	415	449	463	111,6	103,1
Buraki ćwikłowe <i>Beetroots</i>	389	432	442	113,6	102,3
Ogórki <i>Cucumbers</i>	175	216	186	106,3	86,1
Pomidory <i>Tomatoes</i>	234	272	242	103,4	89,0
Pozostałe ^b <i>Others^b</i>	182	163	178	97,8	109,2
ZBIORY w t <i>PRODUCTION in t</i>					
OGÓŁEM <i>TOTAL</i>	532330	557151	542186	101,9	97,3
Kapusta <i>Cabbages</i>	141966	153617	133714	94,2	87,0
Kalafiory <i>Cauliflowers</i>	29887	38175	39239	131,3	102,8

a Przeciętne roczne. b Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.
a Annual averages. b Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb, asparagus, fennel and others.

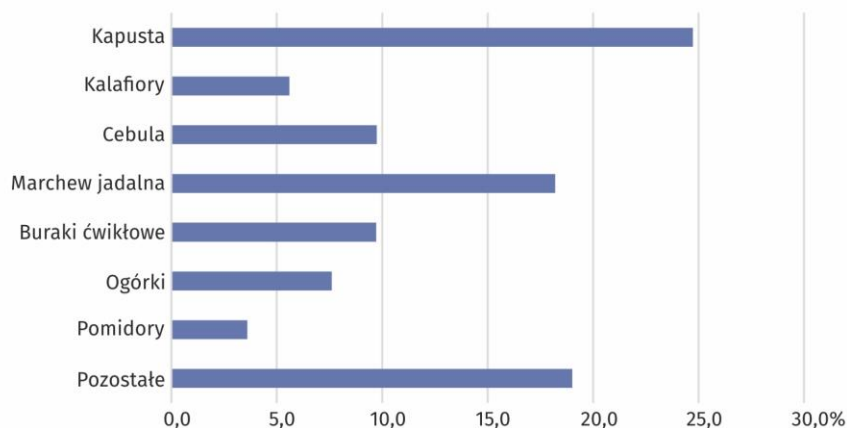
(dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		2011-2015 ^a = =100	2016=100	
ZBIORY w t (dok.) PRODUCTION in t (cont.)					
Cebula <i>Onions</i>	55842	56722	52658	94,3	92,8
Marchew jadalna <i>Carrots</i>	96777	96366	99349	102,7	103,1
Buraki ćwikłowe <i>Beetroots</i>	50296	50599	53487	106,3	105,7
Ogórki <i>Cucumbers</i>	45315	46395	39852	87,9	85,9
Pomidory <i>Tomatoes</i>	21518	21063	19849	92,2	94,2
Pozostałe ^b <i>Others^b</i>	90730	94214	104038	114,7	110,4

a Przeciętne roczne. b Pietruszka, pory, selyry, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.
a Annual averages. b Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb, asparagus, fennel and others.

Wykres 16. Struktura zbiorów warzyw gruntowych w 2017 r.

Chart 16. Structure of production of ground vegetables in 2017

3.4.2. Owoce z drzew

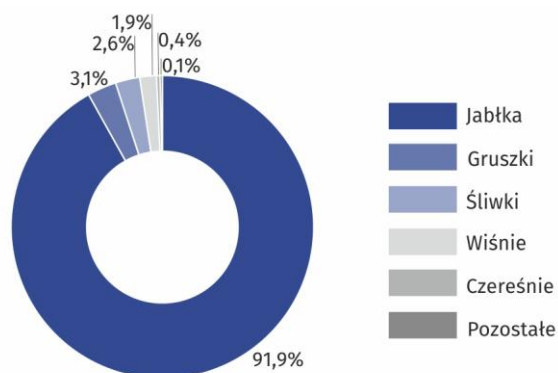
3.4.2. Tree fruits

Produkcja owoców z drzew w 2017 r. wyniosła 321,4 tys. ton, tj. o 32,8% mniej od zbiorów uzyskanych w roku 2016 i o 24,9% mniej od średniej z lat 2011-2015. Sezon 2017 był dla sadownictwa wyjątkowo trudny. Zbiory owoców ogółem były o blisko jedną trzecią niższe od zbiorów uzyskanych w roku poprzednim. Po zimie 2016/2017 nie odnotowano na ogół większych strat. Niestety warunki wegetacji wiosną wpłynęły bardzo niekorzystnie na owocowanie drzew. Wznowienie wegetacji w sadach zostało opóźnione przez wiosenne chłody. Kwitnienie było opóźnione, ponadto deszcze i niskie temperatury powietrza, występujące w tym okresie utrudniały oblot pszczoł i zapylenie. Na wielu plantacjach w czasie kwitnienia wystąpiły silne przymrozki, które były przyczyną bardzo dużych strat w sadach wiśniowych, czereśniowych, morelowych, brzoskwiniowych oraz na plantacjach wczesnych odmian jabłoni. Dalsze warunki agrometeorologiczne nie sprzyjały uzyskaniu dobrej jakości owoców. Obok nasilenia chorób grzybowych zanotowano także częste występowanie chorób fizjologicznych. W wielu rejonach sadowniczych wystąpiły również lokalne gradobicia.

Produkcję owoców z drzew przedstawia poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2011-2015 ^a = =100	2016=100
POWIERZCHNIA w ha AREA in ha					
OGÓŁEM TOTAL	28215	27044	27307	96,8	101,0
Jabłonie Apples	19083	19367	19512	102,2	100,7
Grusze Pears	1295	1022	1083	83,6	106,0
Śliwy Plums	2357	2036	2047	86,8	100,5
Wiśnie Cherries	4373	3638	3711	84,9	102,0
Czereśnie Sweet cherries	691	662	659	95,4	99,5
Pozostałe ^b Others ^b	415	319	295	71,1	92,5
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt					
Jabłka Apples	195	212	151	77,4	71,2
Gruszki Pears	89	133	92	103,4	69,2
Śliwki Plums	60	80	41	68,3	51,3
Wiśnie Cherries	57	86	17	29,8	19,8
Czereśnie Sweet cherries	47	66	19	40,4	28,8
Pozostałe ^b Others ^b	23	43	9	39,1	20,9
ZBIORY w t PRODUCTION in t					
OGÓŁEM TOTAL	427780	478071	321392	75,1	67,2
Jabłka Apples	372973	411348	295356	79,2	71,8
Gruszki Pears	11566	13554	9941	86,0	73,3
Śliwki Plums	14142	16233	8415	59,5	51,8
Wiśnie Cherries	24881	31226	6128	24,6	19,6
Czereśnie Sweet cherries	3267	4351	1280	39,2	29,4
Pozostałe ^b Others ^b	950	1359	272	28,6	20,0

a Przeciętne roczne. b Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie.
a Annual averages. b Peaches, apricots, walnuts.

Wykres 17. **Struktura zbiorów owoców z drzew w 2017 r.**Chart 17. *Structure of production of tree fruit in 2017*

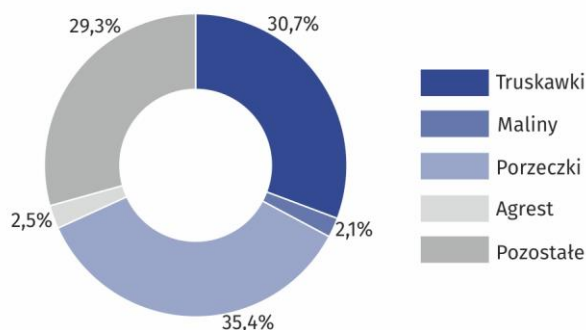
3.4.3. Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

3.4.3. *Fruits from fruit bushes and berry plantations*

Łączne zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosły 33,7 tys. ton i były mniejsze o 37,3% od produkcji owoców z 2016 r. oraz o 19,7% od średniej z lat 2011-2015.

Straty na plantacjach jagodowych spowodowane przez wiosenne przymrozki, zostały ocenione na poziomie podobnym jak w przypadku drzew owocowych. Największy spadek plonowania, a zarazem produkcji, odnotowano w przypadku porzeczek i truskawek. Niższe straty wiosenne oszacowano na plantacjach agrestu i malin, gdzie odnotowano spadek zbiorów średnio o 15,0%.

Zbiory truskawek w roku 2017 wyniosły 10,3 tys. ton i były o 32,8% niższe od zbiorów 2016 r. i o 12,6% niższe od średniej z lat 2011-2015.

Wykres 18. **Struktura zbiorów owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w 2017 r.**Chart 18. *Structure of production of berry fruits in 2017*

Produkcja z krzewów owocowych i plantacji jagodowych przedstawia się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2011-2015 ^a	2016	2017		
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers			2011-2015 ^a = =100	2016=100
POWIERZCHNIA w ha AREA in ha					
Truskawki Strawberries	2847	2681	2979	104,6	111,1
Maliny Raspberries	431	328	334	77,5	101,8
Porzeczki Currants	5232	5952	6021	115,1	101,2
Agrest Gooseberries	329	297	268	81,5	90,2
Pozostałe ^b Others ^b	2635	2980	2729	103,6	91,6
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt					
Truskawki Strawberries	42	57	35	83,3	61,4
Maliny Raspberries	24	25	22	91,7	88,0
Porzeczki Currants	37	42	20	54,1	47,6
Agrest Gooseberries	33	34	31	93,9	91,2
Pozostałe ^b Others ^b	33	39	36	109,1	92,3
ZBIORY w t PRODUCTION in t					
OGÓŁEM TOTAL	41966	53771	33712	80,3	62,7
Truskawki Strawberries	11844	15399	10347	87,4	67,2
Maliny Raspberries	1040	809	722	69,4	89,2
Porzeczki Currants	19333	24854	11925	61,7	48,0
Agrest Gooseberries	1070	1024	842	78,7	82,2
Pozostałe ^b Others ^b	8679	11685	9876	113,8	84,5

^a Przeciętne roczne. ^b Aronia, borówka wysoka i inne (leszczyna, poziomka, winorośl i pozostałe).

^a Annual averages. ^b Chokeberry, northern highbush blueberry and others (filbert, wild strawberries, vine and others).

Rozdział 4. Produkcja zwierzęca

Chapter 4. Animal production

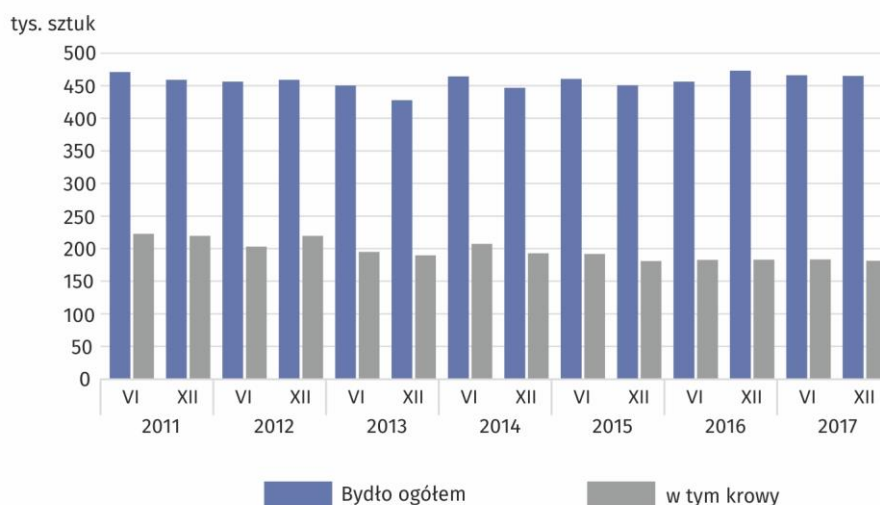
4.1. Bydło

4.1. Cattle

W grudniu 2017 r. pogłowie bydła w województwie łódzkim liczyło 465,0 tys. sztuk i było niższe zarówno w porównaniu z grudniem 2016 r. o 8,3 tys. sztuk jak i czerwca 2017 r. o 1,3 tys. sztuk, tj. odpowiednio 1,7% i o 0,3%.

Wykres 19. Pogłowie bydła

Chart 19. Cattle stocks

Pogłowie krów w grudniu 2017 r. liczyło 181,6 tys. sztuk i zmalało w porównaniu z analogicznym okresem 2016 r. oraz w stosunku do czerwca 2017 r., odpowiednio o 1,6 tys. sztuk i o 1,9 tys. sztuk (tj. o 0,9% i o 1,0%).

W **gospodarstwach indywidualnych** pogłowie bydła liczyło 461,4 tys. sztuk, co stanowiło 99,2% wojewódzkiego stada bydła. W tej grupie gospodarstw, analogicznie jak w całym województwie, odnotowano zmniejszenie liczebności stada zarówno w skali roku o 8,2 tys. sztuk (o 1,7%) jak i w okresie półrocznym (od czerwca 2017 r.) o 1,5 tys. sztuk, tj. o 0,3%.

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w grudniu 2017 r. wyniosła 45,7 sztuk, wobec 48,8 sztuk w grudniu 2016 r.

W strukturze stada ogółem udział poszczególnych grup wiekowo-użytkowych w grudniu 2017 r. wynosił:

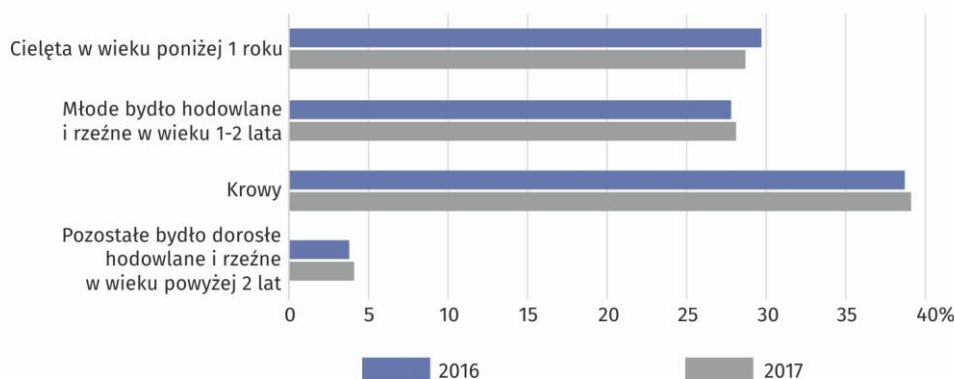
- cielęta w wieku poniżej 1 roku	- 28,7%,
- młode bydło hodowlane i rzeźne w wieku 1-2 lata	- 28,1%,
- krowy	- 39,1%,
- pozostałe bydło dorosłe hodowlane i rzeźne	- 4,2%.

Wykres 20. **Struktura stada bydła**

Stan w grudniu

Chart 20. *Structure of cattle herd*

As of December

W porównaniu ze strukturą pogłowia bydła w grudniu 2016 r. zmniejszył się udział cieląt o 1,0 p. proc. Zwiększył się natomiast udział wszystkich innych grup wiekowych, tj. młodego bydła w wieku 1-2 lata o 0,3 p. proc., krów o 0,4 p. proc. i pozostałego bydła dorosłego o 0,3 p. proc.

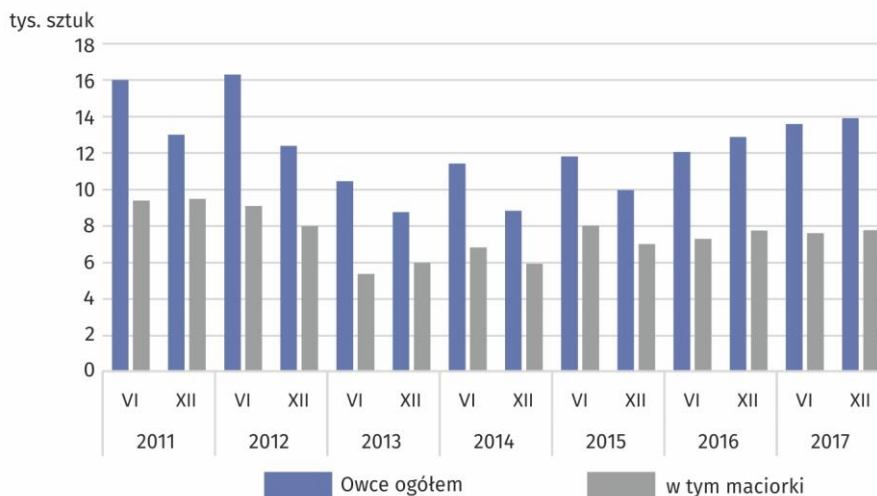
Wyniki badań pogłowia bydła w 2017 r. wykazały nieznaczne zmiany zarówno w liczebności jak i strukturze stada w porównaniu do roku 2016. Tendencja wzrostowa w chowie bydła z roku 2016 wyhamowała w 2017 r., a liczebność stada bydła ustabilizowała się na wysokim poziomie powyżej 460 tys. sztuk. Głównym czynnikiem powodującym duże zainteresowanie rolników chowem bydła były przede wszystkim korzystne warunki produkcji żywca wołowego.

4.2. Owce

4.2. Sheep

Pogłowie owiec w grudniu 2017 r. wynosiło 14,0 tys. sztuk i było o 1,0 tys. sztuk (tj. o 7,9%) wyższe od wielkości zarejestrowanych w grudniu 2016 r. Populacja maciorek owczych zwiększyła się w skali roku zaledwie o 0,1 tys. sztuk (o 0,8%) do poziomu 7,8 tys. sztuk.

W porównaniu ze stanem z czerwca 2017 r., pogłowie owiec wzrosło o 0,4 tys. sztuk (o 2,6%), w tym stado maciorek owczych o 0,2 tys. sztuk, tj. o 2,0%.

Wykres 21. **Pogłowie owiec**Chart 21. *Sheep stocks*

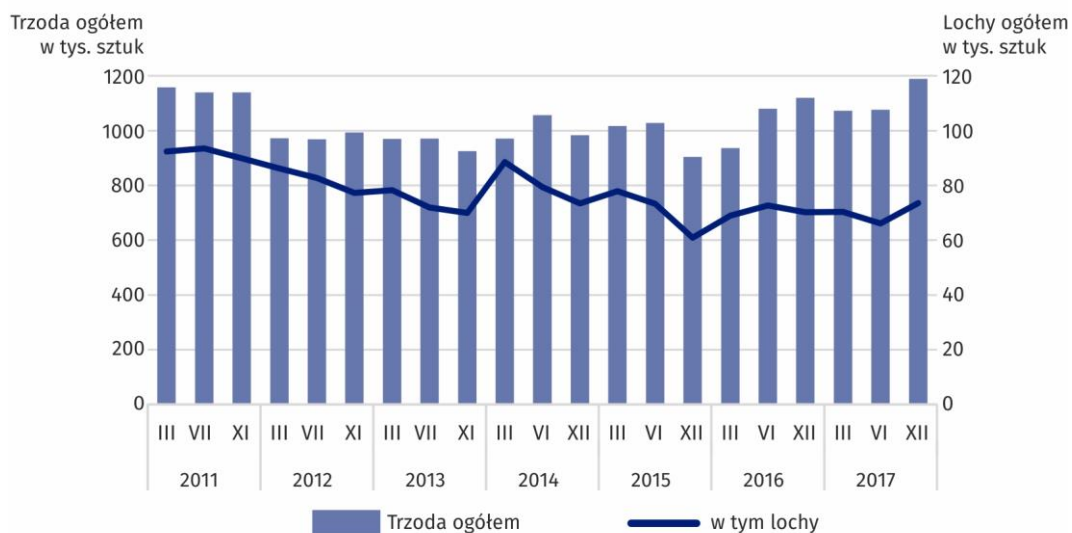
W gospodarstwach indywidualnych pogłowie owiec w grudniu 2017 r. liczyło 13,0 tys. sztuk, co stanowiło 92,8% wojewódzkiego stada owiec. W porównaniu z analogicznym okresem 2016 r., oraz z czerwcem 2017 r., liczebność stada owiec w tych gospodarstwach wzrosła odpowiednio o 0,9 tys. sztuk i o 0,5 tys. sztuk, (tj. o 7,3% i o 3,9%).

W strukturze stada udział maciorek (tj. samic, które miały już potomstwo i samic pokrytych po raz pierwszy) wyniósł 55,9% i w porównaniu z grudniem 2016 roku zmniejszył się o 3,9 p. proc.

4.3. Pogłowie trzody chlewnej

4.3. *Pigs stocks*

Pogłowie świń w grudniu 2017 r. w województwie łódzkim wyniosło 1188,8 tys. sztuk i było wyższe o 68,9 tys. sztuk (o 6,2%) od stanu w analogicznym okresie 2016 r. oraz o 113,0 tys. sztuk (o 10,5%) od stanu zarejestrowanego w czerwcu 2017 r.

Wykres 22. **Pogłowie trzody chlewnej**Chart 22. *Pig stocks*

Stado loch na chów wzrosło zarówno w porównaniu z grudniem 2016 r. jak i czerwcem 2017 r. odpowiednio o 3,4 tys. sztuk i o 7,4 tys. sztuk, tj. o 4,8% i o 11,2%. Liczebność stada loch prośnych zwiększyła się w ciągu roku o 1,7 tys. sztuk (o 3,5%), a w półroczu o 5,4 tys. sztuk (o 12,1%).

W gospodarstwach indywidualnych stado świń liczyło 1164,7 tys. sztuk, tj. 98,0% ogółu pogłowia trzody chlewnej w województwie. Wielkość utrzymywanego w tej grupie gospodarstw stada wzrosła zarówno w porównaniu z grudniem 2016 r., jak i z czerwcem 2017 r. odpowiednio o 68,7 tys. sztuk i o 112,4 tys. sztuk (tj. o 6,3% i o 10,7%).

W strukturze stada trzody chlewnej ogółem, udział poszczególnych grup produkcyjno-użytkowych w grudniu 2017 r. wynosił:

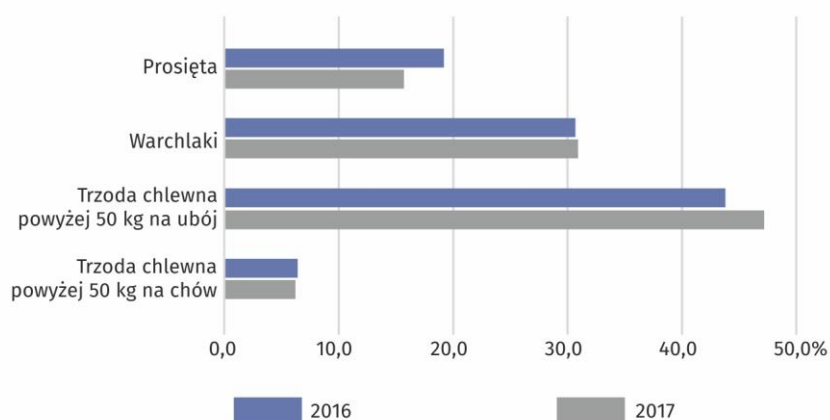
- prosięta o wadze do 20 kg	- 15,7%,
- warchlaki o wadze od 20 do 50 kg	- 30,9%,
- trzoda chlewna o wadze powyżej 50 kg z przeznaczeniem na ubój	- 47,2%,
- trzoda chlewna o wadze powyżej 50 kg z przeznaczeniem na chów	- 6,2%,
w tym lochy na chów razem	- 6,1%,
w tym lochy prośne	- 4,3%.

Wykres 23. **Struktura pogłowia trzody chlewnej**

Stan w grudniu

Chart 23. *Structure of pig stocks*

As of December

W porównaniu ze strukturą pogłowia trzody, zarejestrowaną w grudniu 2016 r., zwiększył się udział warchlaków (o 0,2 p. proc.) i tuczników (o 3,4 p. proc.), zmalał natomiast udział prosiąt (o 3,5 p. proc.) oraz trzody chlewnej o wadze powyżej 50 kg z przeznaczeniem na chów (o 0,2 p. proc.).

W grudniu 2017 r. obsada trzody chlewnej ogółem na 100 ha użytków rolnych liczyła 116,8 sztuk wobec 1154 sztuk w grudniu 2016 r.

Wyniki badań pogłowia trzody chlewnej w 2017 r. wykazały utrzymanie się trendu wzrostowego w chowie świń. Przez cały 2017 r. liczebność stada świń w województwie przekraczała 1 mln sztuk i od marca do grudnia systematycznie rosła. Rejestrowana w 2017 r. struktura stada wskazuje, iż coraz częściej rolnicy decydują się na tucz żywca wieprzowego w oparciu o zakupione lub powierzone im przez inne jednostki warchlaki (spadek udziału w stadzie prosiąt oraz loch). Głównym czynnikiem powodującym wzrost pogłowia były rosnące ceny skupu żywca wieprzowego.

Rozdział 5. Skup i ceny produktów rolnych

Chapter 5. Procurement and prices of agricultural products

W 2017 r. w stosunku do roku poprzedniego, od producentów rolnych z terenu województwa łódzkiego skupiono mniej: zbóż, ziemniaków i żywca rzeźnego. Więcej natomiast niż przed rokiem skupiono: buraków cukrowych, rzepaku, warzyw i owoców oraz mleka krowiego.

Skup produktów rolnych ogółem w ujęciu wartościowym przedstawia poniższe zestawienie:

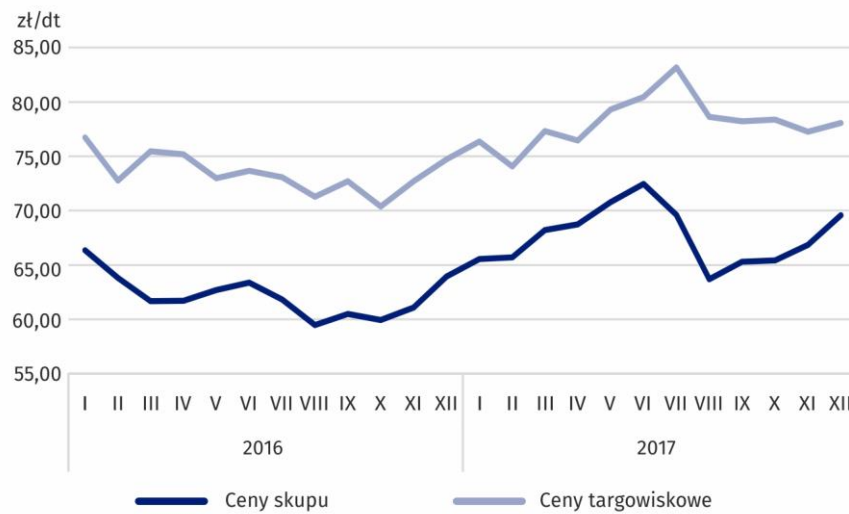
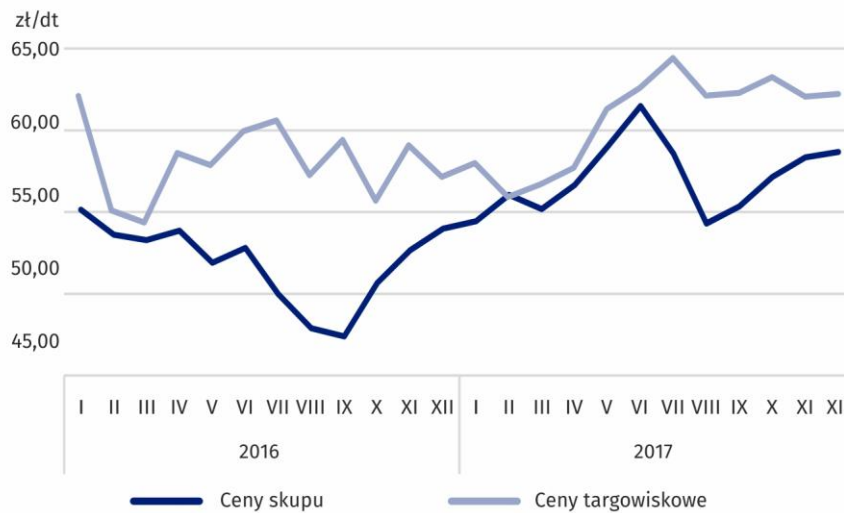
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2016	2017	
		w tysiącach złotych in thousands zlotys	2016=100
Skup produktów rolnych ogółem <i>Procurement of agricultural products</i>	4077534	4564048	111,9
w tym: <i>of which:</i>			
skup produktów roślinnych <i>procurement crop products</i>	810717	911214	112,4
skup produktów zwierzęcych <i>procurement animal products</i>	3266817	3652834	111,8

5.1. Zboża

5.1. Cereals

W roku 2017 skupiono 386,7 tys. ton ziarna zbóż ogółem (łącznie z ziarnem siewnym i mieszankami zbożowymi), co oznacza spadek o 4,1% w odniesieniu do roku 2016. W tym okresie zmniejszył się przede wszystkim skup pszenżyta i jęczmienia o 12,4%. Niższa niż rok wcześniej była również wielkość skupu żyta o 4,8% i pszenicy o 2,8%. Wzrósł jedynie skup owsa i mieszanek zbożowych o 69,8%.

Ceny skupu zbóż ogółem w 2017 r. w porównaniu z cenami uzyskanymi przez producentów rolnych w 2016 r. były wyższe średnio o 2,3%. Niższa były jedynie cena owsa i mieszanek zbożowych o 10,7%. Wzrosła natomiast średnia cena: żyta o 8,5%, pszenicy i jęczmienia o 8,1%, kukurydzy o 3,3% oraz pszenżyta o 0,6%. Podobna sytuacja była na targowiskach województwa łódzkiego, gdzie zanotowano wzrost cen pszenicy o 6,3% (średnia cena 78,14 zł/dt), żyta o 4,5% (średnia cena 60,82 zł/dt), owsa o 1,5% (średnia cena 63,27 zł/dt) oraz jęczmienia o 1,2% (średnia cena 72,55 zł/dt).

Wykres 24. **Ceny skupu i ceny targowiskowe pszenicy**Chart 24. *Procurement and market-place prices of wheat*Wykres 25. **Ceny skupu i ceny targowiskowe żyta**Chart 25. *Procurement and market-place prices of rye*

5.2. Ziemniaki

5.2. Potatoes

Wielkość skupu ziemniaków w 2017 r. wyniosła 72,1 tys. ton i w porównaniu z rokiem poprzednim była mniejsza o 37,7%. Średnia cena skupu 1 dt ziemniaków osiągnęła poziom 35,89 zł i była niższa o 13,0% od ceny notowanej rok wcześniej. W obrocie targowiskowym średnia roczna cena ziemniaków była niższa o 14,6% od ceny sprzed roku i wyniosła 76,29 zł/dt.

Wykres 26. Ceny skupu i ceny targowiskowe ziemniaków

Chart 26. Procurement and market-place prices of potatoes

5.3. Buraki cukrowe

5.3. Sugar beets

W roku 2017 skupiono 375,1 tys. ton buraków cukrowych, co oznacza wzrost wielkości skupu buraka cukrowego o 13,6%. Średnia cena skupu 1 dt buraka cukrowego wyniosła 9,68 zł i była niższa o 23,4% od średniej ceny skupu z roku 2016.

5.4. Rzepak przemysłowy

5.4. Industrial rape

W całym 2017 r. skup rzepaku wyniósł 26,7 tys. ton i był wyższy o 29,2% od skup zanotowanego rok wcześniej. Miało to wpływ na zmniejszenie średniej ceny skupu, która wyniosła 158,58 zł/dt i była niższa od ceny z roku 2016 o 3,6%.

5.5. Warzywa i owoce

5.5. Vegetables and fruit

W omawianym roku skupiono 178,0 tys. ton warzyw, co oznacza wzrost o 28,8% w skali roku. W 2017 r. wzrosły średnie ceny: ogórków o 5,8% (średnia cena 1,46 zł/kg) oraz kalafiorów o 2,1% (średnia cena 1,48 zł/kg). Niższe niż w roku poprzednim były ceny skupu: pomidorów o 28,1% (średnia cena 1,23 zł/kg), buraków ćwikowych o 27,3% (średnia cena 0,24 zł/kg), marchwi o 25,0% (średnia cena 0,36 zł/kg), kapusty o 16,7% (średnia cena 0,75 zł/kg), a także cebuli o 3,9% (średnia cena 0,73 zł/kg).

Ilość skupionych owoców w 2017 r. była wyższa o 8,8% w porównaniu z rokiem 2016 i wyniosła 264,2 tys. ton. W skali roku zanotowano znaczny wzrost cen skupu praktycznie wszystkich owoców, tj.: wiśni o 245,0%, śliwek o 150,0%, czereśni o 61,8%, agrestu o 57,2%, malin o 51,0%, truskawek o 45,4%, jabłek o 44,8%, porzeczek o 35,5% oraz gruszek o 17,6%. Należy podkreślić, iż tak duży wzrost cen spowodowany był dużymi startami w zbiorach owoców, szczególnie wiśni, śliwek i czereśni.

5.6. Żywiec rzeźny

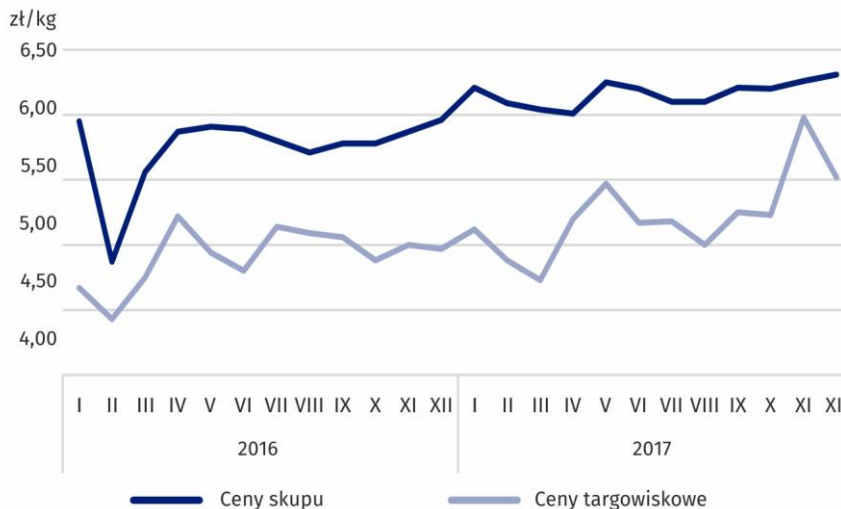
5.6. *Animals for slaughter*

Skup żywca rzeźnego (bydło, cielęta, świnie, owce, konie i drób) w 2017 r. wyniósł 538,8 tys. ton i był mniejszy o 5,5 tys. ton, tj. o 1,0% od ilości żywca rzeźnego skupionego w 2016 r.

W 2017 r. skupiono 93,3 tys. t żywca wołowego, tj. o 1,2% więcej niż rok wcześniej. Skup żywca cielęcego wyniósł 0,7 tys. ton, co oznacza wzrost o 35,1% w porównaniu z 2016 r. Wyższa była średnia cena skupu bydła wołowego o 7,8% w skali roku, a cieląt rzeźnych o 6,0% niż rok wcześniej. Za 1 kg żywca wołowego w skupie płacono średnio 6,38 zł, a żywca cielęcego 10,77 zł. Na targowiskach województwa łódzkiego średnia cena za 1 kg bydła rzeźnego (bez cieląt) wyniosła 5,23 zł, a za 1 kg żywca cielęcego 10,12 zł. Ceny te były odpowiednio wyższe o 6,5% i 2,4% od cen notowanych rok wcześniej.

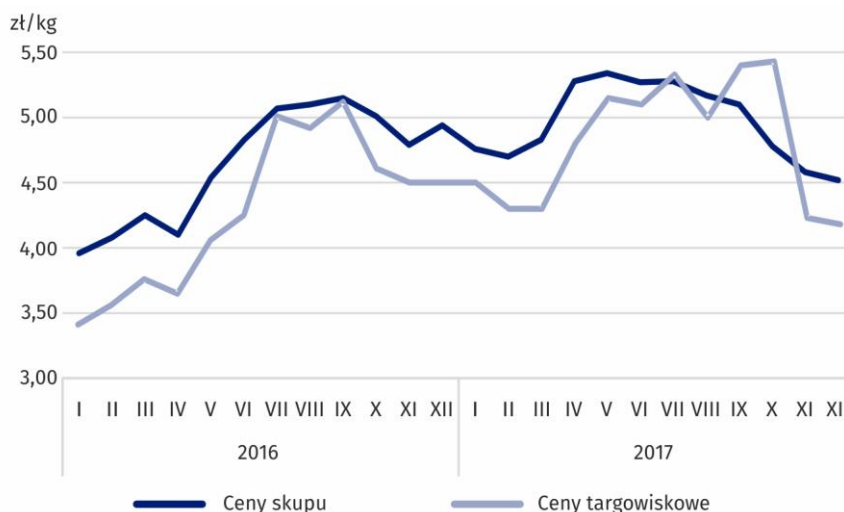
Wykres 27. **Ceny skupu i ceny targowiskowe żywca wołowego**

Chart 27. *Procurement and market-place prices of beef slaughter*

Wykres 28. Ceny skupu i ceny targowiskowe żywca wieprzowego

Chart 28. Procurement and market-place prices of pork slaughter

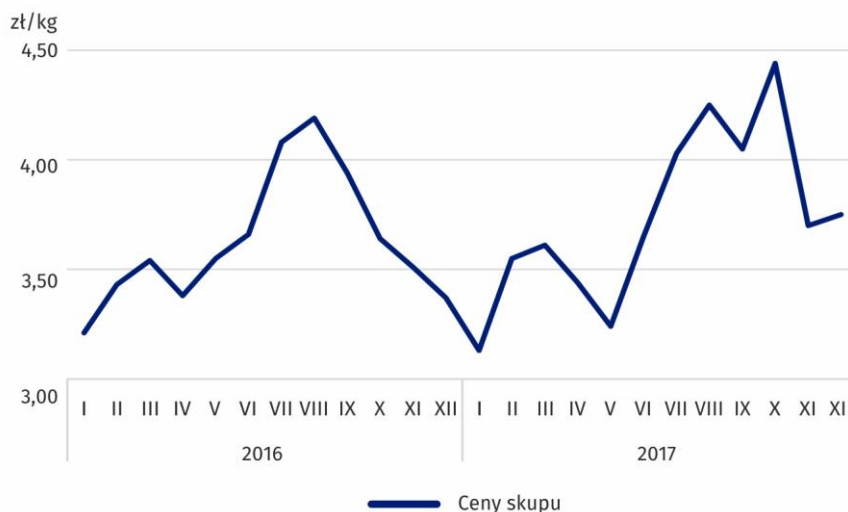

Wielkość skupu żywca wieprzowego w 2017 roku wyniosła 277,4 tys. ton i była wyższa niż w roku 2016 o 4,4%. Średnia cena skupu za 1 kg żywca wieprzowego wyniosła 4,93 zł i w porównaniu ze średnią ceną za rok 2016 wzrosła o 7,2%. W sprzedaży targowiskowej, podobnie jak w skupie, cena żywca wieprzowego była wyższa od notowanej rok wcześniej. Za 1 kg żywca wieprzowego płacono średnio 4,81 zł, co oznacza wzrost ceny o 12,4%.

Targowiskowa cena prosiąt na chów w 2017 r. była wyższa niż rok wcześniej. W skali roku średnia cena za 1 prosię na chów wzrosła o 18,4% i wyniosła 172,38 zł, podczas gdy w 2016 r. wynosiła 145,62 zł.

Wykres 29. Ceny skupu żywca drobiowego

Chart 29. Procurement prices of poultry

W 2017 r. skupiono 167,1 tys. ton żywca drobiowego, tj. o 9,5% mniej niż w roku 2016. Z tego 142,0 tys. ton stanowiły kurczaki. Średnia roczna cena skupu drobiu wyniosła 3,63 zł/kg i była wyższa od notowanej rok wcześniej o 2,8%. Wzrosły ceny gęsi o 13,5%, kur o 9,2%, kaczek o 2,5%, kurczaków o 1,5% i indyków o 0,6%.

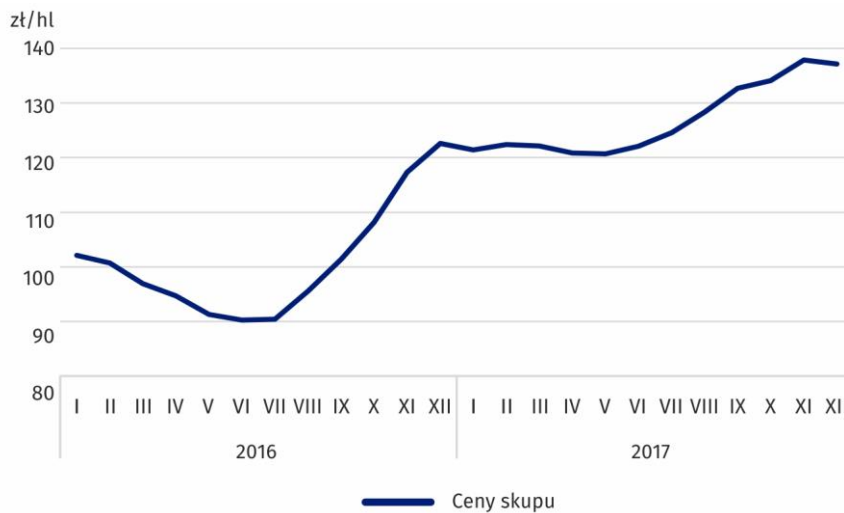
5.7. Mleko

5.7. Milk

Skup mleka krowiego w 2017 r. wyniósł 823688 tys. l i był większy o 3,3% w porównaniu z wielkością skupu w 2016r. Średnio za 1hl mleka płacono 126,72 zł tj. o 25,8% więcej niż rok wcześniej.

Wykres 30. Ceny skupu mleka

Chart 30. Procurement prices of milk

Uwagi metodyczne

Methodological notes

I. Źródła danych

Dane zawarte w niniejszej publikacji opracowano na podstawie:

- uogólnionych wyników czerwcowego, reprezentacyjnego badania gospodarstw rolnych osób fizycznych oraz na podstawie pełnego badania gospodarstw rolnych, osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej. Badanie zostało przeprowadzone w czerwcu i lipcu 2017 r. według stanu na 1 czerwca 2017 r. (dzień referencyjny) i obejmowało zmienne, między innymi: z zakresu użytkowania gruntów i powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, a także zużycia nawozów w roku gospodarczym 2016/2017.
- uogólnionych wyników reprezentacyjnych badań pogłowia zwierząt gospodarskich w gospodarstwach indywidualnych¹,
- sprawozdań statystycznych z zakresu plonów i zbiorów upraw rolnych i ogrodniczych oraz pogłowia zwierząt gospodarskich w gospodarstwach państwowych, spółdzielczych i spółkach z udziałem sektora publicznego i prywatnego,
- szacunków i ocen prowadzonych przez rzeczoznawców gminnych i wojewódzkich GUS dla danych nieobjętych sprawozdawczością,
- sprawozdań statystycznych z zakresu skupu produktów rolnych od gospodarstw państwowych i od sektora prywatnego.

II. Ważniejsze definicje, pojęcia spisowe i zasady spisywania

Gospodarstwo rolne – jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i prowadząca działalność rolniczą.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin oraz chowem i hodowlą zwierząt, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym również uprawę grzybów), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych, chów i hodowlę zwierząt w gospodarstwie (bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, zwierząt futerkowych, zwierząt łownych utrzymywanych na rzeź), pszczół oraz działalność polegającą na utrzymaniu gruntów rolnych już niewykorzystywanych do celów produkcyjnych według zasad dobrej kultury rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska (zgodnie z normami).

Gospodarstwo rolne osoby fizycznej (gospodarstwo indywidualne) to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nie posiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej skali (określonej odpowiednimi progami), w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Gospodarstwo rolne osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej to gospodarstwo rolne prowadzone przez osobę prawną lub jednostkę organizacyjną niemającą osobowości

¹ Badania pogłowia bydła, owiec i drobiu prowadzone są 2-krotnie w roku, tj. w czerwcu i w grudniu, natomiast badania trzody chlewnej 3-krotnie w roku, tj. w marcu, czerwcu i w grudniu.

prawnej, którego podstawowa działalność jest zaliczana według Polskiej Klasyfikacji Działalności do sekcji A, dział 01, grupy:

- uprawy rolne inne niż wieloletnie,
- 01.2 – uprawy roślin wieloletnich,
- 01.3 – rozmnażanie roślin,
- 01.4 – chów i hodowla zwierząt,
- 01.5 – uprawy rolne połączone z chowem i hodowlą zwierząt (działalność mieszana),
- 01.6, klasa 01.61 – działalność usługowa wspomagająca produkcję roślinną (utrzymywanie gruntów w dobrej kulturze rolnej przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska), a także niezależnie od zaklasyfikowania działalności podstawowej, gdy w gruntach użytkowanych przez jednostkę powierzchnia użytków rolnych wynosi 1 ha i więcej lub prowadzony jest chów/hodowla zwierząt gospodarskich.

Za **użytkownika gospodarstwa indywidualnego** uważa się osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, faktycznie użytkującą gospodarstwo rolne niezależnie od tego, czy jest właścicielem, dzierżawcą tego gospodarstwa, czy też użytkuje je z innego tytułu i niezależnie od tego, czy grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego są położone na terenie jednej czy kilku gmin.

Siedziba użytkownika gospodarstwa indywidualnego to adres zamieszkania (który nie musi być jednocześnie adresem zameldowania) użytkownika.

Siedziba użytkownika rolnego osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej to siedziba jednostki lokalnej prowadzącej działalność rolniczą (jest to jednocześnie **siedziba gospodarstwa**).

Użytkowanie gruntów

Powierzchnia gruntów ogółem oznacza łączną powierzchnię użytków rolnych, lasów i gruntów leśnych oraz pozostałych gruntów niezależnie od tytułu władania - własnych, dzierżawionych (na zasadzie umowy i bezumownie), użytkowanych z tytułu zajmowania określonego stanowiska (leśniczy, ksiądz, nauczyciel, itp.), wspólnych w części przypadających użytkownikowi, a także użytkowane przez gospodarstwo grunty należące do gospodarstw opuszczonych.

Użytki rolne ogółem to powierzchnia:

- użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej, tj. utrzymywanych zgodnie z normami, spełniające wymogi Ustawy z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 1551, z 2016 r. poz. 337), na którą składają się:
 - łąki trwałe,
 - pastwiska trwałe,
 - uprawy trwałe, w tym sady (plantacje drzew i krzewów owocowych oraz ich szkółki),
 - ogrody przydomowe (bez powierzchni przeznaczonej na rekreację),
 - zasiewy (z wyłączeniem upraw trwałych i ogrodów przydomowych),
 - grunty ugorowane (łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny),
- użytków rolnych pozostałych (użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze rolnej w dniu 1 czerwca 2017 r.).

Łąki trwałe to grunty pokryte trawami (5 lat lub więcej), z zasady koszone, a w rejonach górskich również powierzchnia koszonych hał i połonin. Łąki powinny być utrzymywane w dobrej kulturze rolnej i przynajmniej raz w roku koszone, ale zbiory niekoniecznie wykorzystywane do celów produkcyjnych.

Pastwiska trwałe to grunty pokryte trawami (5 lat lub więcej), które z zasady nie są koszone, lecz wypasane, a w rejonach górskich również powierzchnia wypasanych hał i połonin utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z pastwiskami trwałymi niewykorzystywanymi do celów produkcyjnych oraz

z ekstensywnie wypasanymi pastwiskami położonymi na terenie pagórkowatym lub na znacznej wysokości, na glebach niskiej klasy, na których nie stosuje się nawożenia, podsiewów, melioracji itp.).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia sadów, szkótek drzew i krzewów owocowych, szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, wikliny, innych gruntowych upraw trwałych, w tym tarniny, derenia, morwy, głogu, rokitnika i choinek bożonarodzeniowych, a także upraw trwałych pod osłonami.

Sady to plantacje drzew owocowych, krzewów owocowych i upraw jagodowych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z plantacjami leszczyny, malin, winorośli) rosnące w zwartym nasadzeniu, a także szkółki drzew i krzewów owocowych. Do sadów nie zalicza się powierzchni uprawy truskawek i poziomek.

Ogrody przydomowe to powierzchnia zlokalizowana najczęściej wokół siedziby gospodarstwa, często oddzielona od reszty gospodarstwa. Obejmuje powierzchnię upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie w gospodarstwie domowym użytkownika gospodarstwa rolnego. Sporadycznie nadwyżki zbiorów mogą być sprzedawane. Ogród przydomowy może obejmować zarówno uprawy rolne i ogrodnicze jednoroczne, jak i uprawy wieloletnie oraz drzewa i krzewy poza sadami. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska. Zaliczamy tu grunty zarówno uprawnione, jak i nieuprawnione (np. gospodarstwa o powierzchni użytków rolnych poniżej 1 ha) do płatności obszarowych, a także powierzchnię upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone). Do gruntów ugorowanych nie zaliczono gruntów przygotowanych pod zasiewy (np. warzyw), które do 1 czerwca 2017 r. były nieobsiane lub nieobsadzone.

Lasy i grunty leśne to powierzchnia o wielkości co najmniej 0,10 ha pokryta roślinnością leśną (zalesiona) lub przejściowo jej pozbawiona (niezalesiona) oraz grunty związane z gospodarką leśną. Uwzględnia się tu powierzchnię szkótek drzew leśnych założonych na terenach leśnych i wykorzystywanych na potrzeby własne gospodarstwa rolnego (niehandlowe), a także powierzchnię plantacji o krótkiej rotacji – niezależnie od rodzaju gruntów na jakich zostały założone.

Pozostałe grunty to grunty będące pod zabudowaniami, podwórzami, placami i ogrodami ozdobnymi, parkami, powierzchnia wód śródlądowych (własnych i dzierzawionych), rowów melioracyjnych, powierzchnia porośnięta wikliną w stanie naturalnym, powierzchnia terenów bagiennych, powierzchnia innych gruntów (torfowiska, żwirownie), nieużytków (w tym gruntów zadrzewionych i zakrzaczonych) oraz powierzchnia przeznaczona dla rekreacji (np. zlokalizowana wokół domu, pola golfowe, itp.). Do pozostałych gruntów zalicza się także powierzchnię gruntów rolnych nieużytkowanych rolniczo, jeżeli grunty te nie powrócą już do użytkowania rolniczego, np. grunty rolne przeznaczone pod budowę drogi, supermarketu.

Powierzchnia zasiewów

Zasiewy to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem upraw trwałych i ogrodów przydomowych. Nie zalicza się tu także plantacji drzew i krzewów szybkorosnących prowadzonych na użytkach rolnych, które kwalifikowane są do lasów, a także powierzchni upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny, zakwalifikowanych do gruntów ugorowanych.

Dane o powierzchni zasiewów dotyczą powierzchni upraw poszczególnych ziemiopłodów uprawianych w plonie głównym.

Do grupy „**zboż ogółem**” zaliczono zboża podstawowe z mieszkami zbożowymi, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i pozostałe zbożowe (amarantus, kanar), żyto stuletnie itp.

Do grupy „**zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi**” zalicza się zboża podstawowe (pszenicę, żyto, jęczmień, owies i pszenżyto) oraz powierzchnię zasiewów mieszanek zbożowych ozimych i jarych.

Grupa „**przemysłowe**” obejmuje buraki cukrowe, rzepak i rzepik, len (łącznie z lnem oleistym), słonecznik na ziarno, konopie, tytoń, chmiel, cykorię oraz inne oleiste (mak, gorczyca, soja i inne).

Do grupy „**strączkowych na ziarno**” zalicza się strączkowe jadalne (groch, fasolę, bób oraz inne strączkowe jadalne uprawiane na ziarno np. soczewicę, ciecierzycę), strączkowe pastewne na ziarno oraz mieszanki zbożowo-strączkowe na ziarno. Powierzchnię zasianą grochem, fasolą, bobem itp. przewidzianą do zbioru w stanie niedojrzałym zaliczono do warzyw gruntowych.

Grupa „**pastewne**” obejmuje uprawy roślin okopowych pastewnych, strączkowych pastewnych (łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi) na zielonkę, kukurydzę na zielonkę, motylkowe drobnonasienne, inne pastewne i trawy na zielonkę (bez upraw przeznaczonych na nawozy zielone).

Grupa „**pozostałe**” obejmuje warzywa gruntowe, truskawki i poziomki gruntowe, uprawy nasienne, kwiaty i rośliny ozdobne gruntowe, pozostałe przemysłowe (np. krokosz barwierski, uprawy wieloletnie na cele energetyczne), zioła i przyprawy, a także uprawy pod osłonami (bez upraw trwałych pod osłonami) oraz pozostałe uprawy.

Do **warzyw** zaliczono: kapustę głowiastą (wczesną i późną, białą, czerwoną i włoską), cebulę, marchew jadalną, buraki ćwikłowe, ogórki, pomidory, kalafior (wczesne i późne), warzywa pozostałe (pietruszkę, selery, pory, brukselkę, szczaw, szpinak, sałatę, rzodkiewkę, chrzan, rabarbar, skorzonę, kalarepę, czosnek, dynię, szparagi, brokuły, kapustę pekińską, cykorię liściastą itp.). Grupa ta obejmuje również groch i bób zebrany w stanie niedojrzałym (zielonym), fasolę szparagową, z której zebrano niedojrzałe strąki oraz kukurydzę z przeznaczeniem na zbiór kolb w stanie niedojrzałym, a także rozsady warzyw gruntowych na potrzeby własne gospodarstwa.

Powierzchnia uprawy „**warzyw gruntowych**” to łączna powierzchnia warzyw uprawianych w gruncie lub z zastosowaniem przykrycia upraw niską, niedostępną folią (poniżej 1,5 m w szczycie) okresowo bądź na stałe w danym sezonie wegetacji. Do powierzchni warzyw gruntowych zaliczono także powierzchnię planowaną do obsiania lub obsadzenia po 1 czerwca 2017 r. pod zbiory warzyw w 2017 r.

Powierzchnia uprawy „**warzyw pod osłonami**” to powierzchnia warzyw i rozsady warzyw na potrzeby gospodarstwa, uprawianych pod dostępnymi osłonami, tj. w szklarniach, tunelach foliowych wysokich (1,5 m i więcej w szczycie) i w inspektach.

Powierzchnia uprawy „**truskawek**” to powierzchnia obsadzona truskawkami i poziomkami (łącznie z nowymi, wiosennymi nasadzeniami) w gruncie i pod niską, niedostępną folią (poniżej 1,5 m w szczycie). Nie uwzględniono tu powierzchni przygotowanej do nasadzeń jesiennych oraz powierzchni plantacji truskawek przeznaczonych na sadzonki (którą ujęto w grupie „pozostałe”).

Powierzchnię uprawy ziemniaków, warzyw gruntowych, truskawek i poziomek gruntowych oraz grupy „pozostałych upraw” podaje się **bez powierzchni w ogrodach przydomowych**, która zgodnie z klasyfikacją UE jest odrębną pozycją wyszczególnioną w użytkowaniu gruntów.

Nawożenie

Nawozy są to produkty dostarczające roślinom składników pokarmowych i poprawiające żyzność gleb. Wyróżnia się:

- **nawozy mineralne** uzyskiwane w drodze procesów chemicznych lub przerobu surowców mineralnych, w tym nawozy wapniowe i wapniowo-magnezowe,
- **nawozy organiczne** czyli substancje organiczne pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego.

Czysty składnik jest to zawartość czystego składnika wyrażona w kg N – azotu, P₂O₅ – fosforu, K₂O – potasu.

Produkcja rolnicza

Wielkość produkcji roślinnej (głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych) obliczono na podstawie:

- wyników czerwcowego badania reprezentacyjnego w zakresie powierzchni zasiewów,
- wyników reprezentacyjnych badań plonów i zbiorów zbóż i pozostałych upraw oraz ocen i ekspertyz rzeczoznawców GUS,
- sprawozdań statystycznych z gospodarstw państwowych, spółdzielczych i spółek z udziałem mienia sektora prywatnego i publicznego.

Pod pojęciem **plon** rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemioprodu zbranego z jednostki powierzchni (ha). W szacunkach plonów obowiązuje zasada obliczania plonów przeciętnych jako średnich ważonych, gdzie wagą jest powierzchnia danej uprawy. Uwzględniane są przy tym powierzchnie, z których uzyskano wysokie jak też i niskie plony oraz powierzchnie, z których plonów nie zebrano (zostały zniszczone w wyniku gradobicia, powodzi itp.).

Do przeliczenia zielonek na siano przyjęto przelicznik: 5 dt zielonki = 1 dt siana.

Przy szacowaniu plonów zbóż uwzględnia się ziarno półsuche, tj. zawierające 15,1%-16,0% wody, a przy szacowaniu plonów rzepaku – nasiona o zawartości 13,0% wody.

Produkcję buraków cukrowych, rzepaku i rzepiku oraz niektórych gatunków roślin przemysłowych zweryfikowano wynikami skupu tych ziemiopłodów.

W publikacji oprócz danych o produkcji poszczególnych upraw podano wielkości dotyczące pełnych grup, np.:

- oleiste, które obejmują: rzepak i rzepik ozimy i jary, mak, słonecznik, soję, gorczycę i inne oleiste,
- warzywa pozostałe, które obejmują: pietruszkę, pory, selery, rzodkiewkę, sałatę, rabarbar i inne,
- pozostałe owoce, które obejmują: brzoskwinie, morele i orzechy włoskie,
- pozostałe jagodowe, które obejmują: aronię, borówkę wysoką i inne.

Zwierzęta gospodarskie

Każdorazowo spisowi podlegają **zwierzęta gospodarskie**, znajdujące się w gospodarstwie, zarówno stanowiące własność użytkownika gospodarstwa lub członków jego gospodarstwa domowego, jak również zwierzęta przetrzymywane czasowo lub stale w gospodarstwie.

Za **krowy mleczne** uważa się krowy, które ze względu na rasę, odmianę lub szczególne właściwości, utrzymywane są w gospodarstwie wyłącznie lub głównie do produkcji mleka przeznaczonego do konsumpcji lub przetworzenia na produkty mleczne. Zalicza się tu również krowy mleczne wybrakowane już z chowu, które pozostają jeszcze w gospodarstwie na tzw. dopasie, po czym skierowane zostaną do uboju.

Informacje o pogłowie bydła i owiec zawarte w niniejszej publikacji dotyczą stanów w dniu 1 czerwca i 1 grudnia 2017 r., natomiast dane o pogłowie trzody chlewnej dotyczą stanu liczebności w dniu 1 marca, 1 czerwca i 1 grudnia 2017 r.

Skup i ceny produktów rolnych

Dane dotyczące **skupu i cen produktów rolnych** opracowano na podstawie:

- miesięcznych meldunków i półrocznych sprawozdań o skupie produktów rolnych,
- sprawozdań ankietarów Urzędu Statystycznego w Łodzi o poziomach cen produktów rolnych uzyskiwanych przez rolników na targowiskach.

Badaniem miesięcznym i półrocznym objęte są osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej (w tym spółki cywilne i jawne). Osoby fizyczne są zobowiązane do sporządzenia sprawozdania półrocznego w przypadku, gdy wartość skupu produktów rolnych w okresie półrocza przekracza 10 tys. zł. Informacje o skupie produktów rolnych dotyczą ilości i wartości produktów rolnych roślinnych i zwierzęcych skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

Dane o cenach skupu dotyczą przeciętnych rocznych lub miesięcznych cen (wyliczonych jako iloraz wartości i ilości poszczególnych produktów) płaconych za produkty rolne przez jednostki skupujące (handlowe, przemysłowe, rolne) producentom rolnym.

Ceny targowiskowe są to przeciętne ceny miesięczne obliczone jako średnie arytmetyczne wszystkich notowań w skali województwa, natomiast przeciętne ceny roczne oblicza się jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

III. Ważniejsze grupowania i zakres publikowania danych

Dane, według siedziby użytkownika, dotyczące użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów oraz pogłowa zwierząt gospodarskich, zostały przedstawione dla rolnictwa ogółem oraz dla gospodarstw indywidualnych (gospodarstw rolnych osób fizycznych).

Przedziały grup obszarowych użytków rolnych są lewostronnie zamknięte, z wyjątkiem grup:

- „0-1”, gdzie przedział jest obustronnie zamknięty $<0,00-1,00>$,
- „1-2”, gdzie przedział jest obustronnie otwarty $(1,01-1,99)$.

Wszystkie przedziały grup obszarowych upraw są lewostronnie zamknięte.

W tablicach zawierających dane sumaryczne mogą wystąpić pewne nieścisłości rachunkowe wynikające z zaokrągleń automatycznych zastosowanych w procesie uogólnienia danych z próby. Informacje liczbowe w ujęciu odsetkowym prezentowane są z jednym znakiem po przecinku i z uwagi na elektroniczną technikę zaokrągleń mogą nie sumować się na 100%. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym.

Dane za 2016 r. dotyczące powierzchni użytków rolnych i zasiewów poszczególnych upraw zawarte w niniejszej publikacji uległy zmianie w stosunku do opublikowanych w opracowaniu US „Rolnictwo w województwie łódzkim w 2016 r.” w wyniku opublikowania danych ostatecznych w publikacji GUS „Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2016 r.”.